

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри обліку та аудиту

Кратт О.А.

(підпис)

(ПІБ)

« _____ » _____ 2021 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ОБЛІК І АУДИТ»

Тема: «Облік і аналіз капітальних інвестицій ПАТ «Мотор Січ»»

Виконавець: студент групи ОА-415 Б Войт Світлана Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: _____ д.е.н., професор, Кратт Олег Адольфович
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Нормоконтролер _____
(підпис)

Кратт О.А.
(ПІБ)

КИЇВ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Факультет економіки та бізнес-адміністрування
 Кафедра обліку та аудиту
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
 Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та аудиту

Кратт О.А.

(підпис)

(ПІБ)

« » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання випускної роботи
 Войт Світлани Анатоліївни

1. Тема роботи: «Облік і аналіз капітальних інвестицій ПАТ «Мотор Січ»» затверджена наказом по НАУ від «14» квітня 2021 р. № 597/ст.

2. Термін виконання роботи з «17» травня 2021 р. до «16» червня 2021 р.

3. Вихідні дані роботи: нормативно-правові документи з обліку та аудиту, дані Державної служби статистики, фінансова звітність підприємства, первинні документи, облікові реєстри синтетичного обліку, Наказ про облікову політику, установчі документи підприємства.

4. Зміст пояснювальної записки: РОЗДІЛ 1. ОБЛІК КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ». РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ».

5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: Поняття капітальних інвестицій у нормативно-правовому регулюванні. Структура продукції МОТОР СІЧ в 2020 р. Облік капітальних інвестицій, пов'язаних з придбанням (створенням) необоротних активів, у взаємозв'язку з видами діяльності. Порівняння вимог П(С)БО 7 та МСФЗ 16 щодо відображення в обліку та фінансовій звітності КІ. Динаміка обсягів незавершених капітальних інвестицій МОТОР СІЧ за 2016- 2020 рр. Частка незавершених КІ до активу балансу. Динаміка обсягів основних засобів ПАТ «Мотор Січ» за 2016 – 2020 рр. Аналіз структури основних засобів МОТОР СІЧ за 2016-2020 р.р. Динаміка змін первісної вартості та зносу основних засобів на МОТОР СІЧ за 2016 – 2020 р. Динаміка обсягів інших необоротних матеріальних активів МОТОР СІЧ за 2016-2020 рр. Динаміка обсягів нематеріальних активів МОТОР СІЧ за 2016- 2020 рр.

6. Календарний план-графік:

№ з/п	Завдання	Термін виконання етапу роботи	Примітка
1	Написання першого розділу випускної роботи та надання його керівнику.	17.05.2021 р.- 23.05.2021 р.	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу випускної роботи і надання його керівнику.	24.05.2021 р.- 30.05.2021 р.	
3	Написання та оформлення вступу, висновків та списку використаних джерел випускної роботи.	30.05.2021 р.- 05.06.2021 р.	
4	Узгодження випускної роботи з науковим керівником. Проходження нормоконтролю та попереднього захисту випускної роботи. Отримання рецензії та відгуку на випускну роботу. Підготовка виступу.	07.06.2021 р.- 16.06.2021 р.	
5	Захист випускної роботи.	17.06.2021 р.	

7. Консультація з окремих розділів:

Розділ	Консультант (посада, ПІБ)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
РОЗДІЛ 1			
РОЗДІЛ 2			

8. Дата видачі завдання « » _____ 2021 р.

Керівник Кратт О.А. _____
(П.І.Б.) (підпис)Завдання прийняв до виконання Войт С.А _____
(П.І.Б.) (підпис)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Облік та аналіз капітальних інвестицій ПАТ «Мотор Січ»»: 75 с., 5 рис., 11 табл., 55 літературних джерела.

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ, ОБЛІК, АУДИТ, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, НЕЗАВЕРШЕНІ КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, НЕОБОРОТНІ МАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ.

Мета випускної роботи – на підставі теоретичного опрацювання та емпіричних досліджень обліково-аналітичних операцій капітальних інвестицій розроблено рекомендації щодо їх покращення.

Об'єкт дослідження: процес формування та використання капітальних інвестицій на підприємстві.

Предмет дослідження: облікові та аналітичні процедури пов'язані з формуванням та використанням капітальних інвестицій на підприємстві.

Методи дослідження: спостереження, порівняння, узагальнення, системно-структурний, аналіз, синтез, графічний, коефіцієнтний.

Інформаційні джерела: законодавчі та нормативні акти Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, накази Міністерства фінансів України, що регламентують бухгалтерський облік та аналіз капітальних інвестицій, матеріали наукових конференцій і досліджень, інформація друкованих та електронних періодичних видань, фінансова звітності ПАТ «Мотор Січ».

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування викладених у роботі пропозицій щодо підвищення ефективності процесу обліку та аналізу капітальних інвестицій.

Апробація: Войт С.А. Капітальні інвестиції: методи аналізу // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 15 квітня 2021 р.). Київ: НАУ, 2021. С. 33. (2 друк. арк.).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ».....	9
1.1 Нормативно-правове регулювання обліку капітальних інвестицій.....	9
1.2 Дефініції поняття «капітальні інвестиції» як об’єкт обліку.....	18
1.3 Емпірика обліку капітальних інвестицій на підприємстві.....	26
1.3.1 Загальна характеристика підприємства.....	26
1.3.2 Первинний облік капітальних інвестицій на підприємстві.....	28
1.3.3 Синтетичний та аналітичний облік капітальних інвестицій на підприємстві.....	38
1.4 Узагальнення та рекомендації щодо обліку капітальних інвестицій на підприємстві.....	41
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ».....	45
2.1 Якісна характеристика методик аналізу капітальних інвестицій.....	45
2.2 Аналіз незавершених капітальних інвестицій.....	52
2.3 Аналіз основних засобів як форми капітальних інвестицій.....	57
2.4 Аналіз інших необоротних матеріальних активів як форми капітальних інвестицій	62
2.5 Аналіз нематеріальних активів як форми капітальних інвестицій	65
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми. Априорі капітальні інвестиції є однією з вагомих характеристик основної та другорядних видів діяльності суб'єктів господарювання, яку слід сприймати свідченням продуктивного управління фінансовими ресурсами.

У сучасній економіці капітальні інвестиції можуть кардинально впливати на підвищенні продуктивності праці та забезпечити сталий розвиток підприємству в жорсткій глобальній конкуренції. Адже, капітальні інвестиції за своєю сутністю є тим специфічним видом інвестицій, що характеризується великим спектром напрямів і розгалуженою структурою у відтворювальному процесі та впливає не лише на економіку країни, а й безпосередньо суб'єктів господарювання, оскільки пов'язаний із утворенням капіталу. А, вкладений в інвестицію капітал, хоча й не бере прямої участі у створенні продукції, однак пов'язує виробництво і товар та тим самим відводить процесу інвестування провідне місце у виробничому відтворенні.

Всебічне дослідження теоретичних та практичних ракурсів обліку й аналізу управління капітальними інвестиціями у XXI столітті знайшло відображення у працях таких вітчизняних вчених як Бандурко О., Бондар М., Бланк І., Ван Бреду М., Височан О., Дерій В., Домбровської Н., Загородної О., Ігоніна Л., Ізмайлова Я., Камінської Т., Крупки Я., Лень В., Мельник С., Микитюка П., Остапчука Т., Подмешальської Ю., Пухальської А., Пушкар М., Радевич Т., Самбурської Н., Сенів Б., Серединської В., Федорович Р., Хендріксен Е., Череп А., Шевченко О., Шеремет В., Шишкова Н. та багатьох інших науковців.

Однак, слід зазначити, що проблемам обліку та аналізу капітальних інвестицій присвячено науково-практичних і науково-методичних праць, проте академічному ракурсу дослідженню обліку капітальних інвестицій відповідної уваги приділено не достатньо.

У якості прикладу обліку і аналізу капітальних інвестицій обрано ПАТ

«Мотор Січ», яке є флагманом вітчизняної промисловості у сфері новітніх технологій. Часовим параметром дослідження є п'ятирічний інтервал, 2016-2020 рр.

Мета випускної роботи – на підставі теоретичного опрацювання та емпіричних досліджень обліково-аналітичних операцій капітальних інвестицій розроблено рекомендації щодо їх покращення.

Реалізація мети затребувала вирішення наступних завдань:

висвітлено нормативно-правове регулювання обліку капітальних інвестицій;

визначено дефініції поняття «капітальні інвестиції» як об'єкт обліку;

досліджено емпірика обліку капітальних інвестицій на підприємстві;

наведено узагальнення та рекомендації щодо обліку капітальних інвестицій на підприємстві;

охарактеризувати методики аналізу капітальних інвестицій у контексті якісних ознак;

здійснити аналіз незавершених капітальних інвестицій;

провести аналіз основних засобів як форми капітальних інвестицій;

реалізувати аналіз інших необоротних матеріальних активів як форми капітальних інвестицій;

проробити аналіз нематеріальних активів як форми капітальних інвестицій.

Об'єкт дослідження дипломної роботи – процес формування та використання капітальних інвестицій на підприємстві.

Предмет дослідження – облікові та аналітичні процедури пов'язані з формуванням та використанням капітальних інвестицій на підприємстві.

База дослідження – нормативно-правові та законодавчі акти Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, накази Міністерства фінансів України та праці провідних і зарубіжних авторів, фінансова звітність підприємства ПАТ «Мотор Січ» за 2016-2020 рр.

Методи дослідження. Під час написання дипломної роботи було використано такі методи дослідження, як: теоретичного узагальнення,

групування – для побудови класифікації капітальних інвестицій, спостереження та порівняння – для аналізу оцінки динаміки обсягу капітальних інвестицій, порівняльного та системного аналізу – вивчення стану обліку й аналізу діяльності ПАТ «Мотор Січ».

Практичне значення отриманих результатів. Полягає у розробці проведення етапів аналізу капітальних інвестицій, які можна використовувати для аналізу капітальних інвестицій на підприємстві. Практична значимість випускної роботи пов'язана з впровадженням отриманих результатів на ПАТ «Мотор Січ» з метою поліпшення обсягу капітальних інвестицій.

Особистий внесок випускника. Безпосередньо автором здійснено:

інформаційний пошук та аналіз літературних даних за темою випускної роботи;

пошук та аналіз нормативно-правової бази щодо регулювання обліку капітальних інвестицій;

встановлено наявності та визначено обсяг капітальних інвестицій на підприємстві.

Апробація результатів випускної роботи. Основні положення і результати досліджень, викладених у роботі, оприлюднені автором на науково-практичній конференції: Войт С.А. Капітальні інвестиції: методи аналізу // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 15 квітня 2021 р.). Київ: НАУ, 2021. С. 33. (2 друк. арк.).

Структура та обсяг роботи. Випускна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел викладених на 70 сторінках друкованого тексту. Матеріали дисертації містять 11 таблиць (на 11 сторінках), 5 рисунків (на 3 сторінках), 4 додатки на 7 сторінках, список використаних джерел зі 55 найменувань на 5 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ОБЛІК КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ»

1.1 Нормативно-правове регулювання обліку капітальних інвестицій

Значення капітальних інвестицій (далі – КІ) для бізнес-процесу визначає державне регулювання їх обліку, яке знаходить прояв у нормативно-правовій базі стандартизації облікових операцій КІ. Нормативно-правова база має три рівні. Перший – правові акти законодавчої гілки влади. До таких віднесено: Податковий Кодекс України (далі – ПКУ) та Закон України «Про інвестиційну діяльність» [30; 31].

Перш ніж висвітлювати роль ПКУ в регулюванні обліку КІ необхідно звернути увагу на історичну обставину, яка полягає у тому, що ПКУ наслідував ідеї, які містились у Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» [34]. Саме у Ст. 1.28 цього закону з'явилося передуюче поняття «інвестиції», а саме: «Інвестиція – господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно». Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» поділяє інвестиції на три категорії у відповідності зі Ст. 1 п. 28.1: капітальні, фінансові та реінвестиції. Розглянемо детальніше кожне із цих понять.

Під капітальною інвестицією слід розуміти господарську операцію, яка визначає придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних фондів та нематеріальних активів, які підлягають амортизації згідно із Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств».

Під фінансовою інвестицією слід розуміти господарську операцію, яка передбачає придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів.

Під реінвестицією слід розуміти господарську операцію, яка передбачає здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку),

отриманого від інвестиційних операцій [34].

ПКУ кодифікований закон України, що налагоджує відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів. Кодекс був прийнятий 02.12.2010 р. та набрав чинності з першого січня 2011 р., та зміни до нього почали вноситися ще до набрання чинності. ПКУ є дуже нестабільним і швидко змінюється (149 редакцій). Публікації документа відбулися у таких виданнях: Голос України, Офіційний вісник України, Відомості Верховної Ради України. У ПКУ висвітлюється 745 термінів, зокрема термін «капітальні інвестиції» згадується лише один раз, а термін «інвестиція» вісім разів [30].

Основним загальним інвестиційним законом є Закон України «Про інвестиційну діяльність», який був прийнятий у 18.09.1991 р. Документ містить 20 термінів та піддавався редакції 37 разів [33].

Він формулює правові, організаційні та економічні основи інвестиційної діяльності в Україні:

дає визначення понять «інвестиції» (Ст. 1), «інвестиційна діяльність» (Ст. 2);

визначає види та форми інвестицій та інвестиційної діяльності (Ст. 1-3);

визначає об'єкти інвестування (Ст. 4);

дає визначення понять «суб'єкт інвестиційної діяльності», «інвестор», «учасник інвестиційної діяльності» (Ст. 5), а також визначає їх права (Ст. 7) та обов'язки (Ст. 8);

означає договір як правову форму взаємовідносин між суб'єктами інвестиційної діяльності (Ст. 9);

визначає правові форми державного регулювання інвестиційною діяльністю (Ст. 12);

закріплює основні засади експертизи інвестиційних проектів (Ст. 15);

закріплює державні гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності (Ст. 18) та захист інвестицій (Ст. 19);

визначає умови припинення інвестиційної діяльності (Ст. 21) та головні засади відповідальності її суб'єктів (Ст. 20), а також інші питання виконання

інвестиційної діяльності [33].

Таким чином, законодавча гілка влади зробила гідний внесок в справу регулювання КІ, прийнявши закони, які певною мірою регулюють облік КІ.

Другим рівнем є виконавча гілка влади, яку представляє Кабінет Міністрів, Міністерства та Відомства. Розглянемо, якими документами виконавча гілка влади регулює облік і аналіз КІ. Постанова Кабінету міністрів України Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» була прийнята 2006 року та жодного разу не піддавалася зміні. Публікації документа велись в таких урядових виданнях, як Офіційний вісник України та Урядовий кур'єр. Містить дев'ять термінів серед яких у Ст. 2 є визначення КІ. Постанова Кабінету міністрів України Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» є неодмінним для застосування під час проведення оцінки цілісного майнового комплексу суб'єкта господарювання суб'єктами оціночної діяльності, а також особами, які відповідно до законодавства виконують рецензування звітів про оцінку цілісного майнового комплексу [31].

Наказ Державного комітету статистики України «Про затвердження Методики розрахунку індексу капітальних» (далі – Методика розрахунку індексу капітальних інвестицій) був прийнятий 25.12.2009 р. Методика розрахунку індексу КІ розроблена на виконання заходів Стратегії розвитку державної статистики на період до 2012 року з метою вдосконалення статистичної методології з КІ. Визначальним завданням методики є створення інструментарію для оцінки динаміки інвестиційних процесів в Україні. Методика складається з передмови, чотирьох розділів, переліку використаної літератури й окреслює принцип формування та порядок розрахунку індексу капітальних інвестицій. Методика призначена для застосовування фахівцями органів державної статистики та іншими зацікавленими користувачами статистичної інформації.

Ця методика підготовлена відповідно до теоретичних принципів статистики та міжнародної практики обліку капітальних інвестицій з урахуванням властивостей національної економіки. Індеси КІ можуть бути застосованими

для аналізу динаміки інвестиційних процесів, при реалізації макроекономічних розрахунків, у прогнозуванні розвитку секторів економіки України. Положення методики будуть поправлятися з новим розвитком статистики КІ [17].

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. №561 (зі змінами і доповненнями) були прийняті Наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. Ці методичні рекомендації можуть бути застосовані підприємствами, спілками та іншими юридичними особами, їх філіями та іншими підрозділами незалежно від форм власності і організаційно-правових форм (крім банків і бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності). Бухгалтерський облік основних засобів зобов'язаний забезпечити:

своєчасне відображення на рахунках бухгалтерського обліку повної інформації про оцінку, переоцінку і надходження основних засобів, їх внутрішнє переміщення (зі складу в цех (відділ, дільницю), з цеху в цех тощо), вибуття (реалізація, ліквідація, безоплатна передача, нестача, псування тощо);

відображення даних про нарахування амортизації основних засобів за звітний період та їх зносу з початку корисного використання;

визначення витрат, пов'язаних з підтриманням основних засобів у робочому стані (технічні огляди, поточне обслуговування), їх ремонтом і поліпшенням;

визначення фінансових результатів від реалізації та іншого вибуття основних засобів;

інформацією для складання звітності про основні засоби і капітальні інвестиції [18].

Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності прийняті Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433. У цих Методичних рекомендаціях аналізується питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про

фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал. Мета складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату [19].

У статті «Незавершені капітальні інвестиції» висвітлюється вартість незавершених на дату балансу КІ в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість необоротних активів), виготовлення, створення, вирощування, придбання об'єктів основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів призначених для зміни діючих, і устаткування для монтажу).

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (аббревіатура П(С)БО — нормативно-правовий акт, який затверджує Міністерство фінансів України, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, які не можуть суперечити міжнародним стандартам (МСФЗ). П(С)БО які використовуються при визначенні поняття КІ: П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [32; 36; 37; 39; 42].

Національним положенням (стандартом) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» вирізняються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Цей документ був створений 2003 року та піддавався редакції шість разів та містить 48 термінів. Норми цього положення (стандарту) застосовуються до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які повинні подавати фінансову звітність згідно із законодавством [38].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» був прийнятий 27.04.2000 р. Кількість термінів наявних у документі – 15, документ зазнавав змін 22 рази. П(С)БО 7 «Основні засоби» розкриває методологічні

засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені КІ в необоротні матеріальні активи (далі - основні засоби), а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Норми П(С)БО 7 «Основні засоби» застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (далі - підприємства) усіх форм власності (крім бюджетних установ) [32].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» був прийнятий 29.11.1999 р., містить лише три терміни та піддавався редакції 11 разів. П(С)БО 15 «Дохід» визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Норми цього Положення (стандарту) можуть бути застосовані підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (далі - підприємства) незалежно від форм власності (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) [35].

П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» було прийняте 26.04.2000 р. Міністерством фінансів України. Поняття «інвестиції» згадується у тексті 53 рази. Документ зазнав редакцій вісім разів. П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» розкриває методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції, операції із спільної діяльності та її розкриття у фінансовій звітності. У П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» розкривається первісна оцінка фінансових інвестицій, оцінка фінансових інвестицій на дату балансу, облік фінансових інвестицій в асоційовані й дочірні підприємства, облік спільної діяльності [37].

П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» було прийняте 2.11.1999 р. Містить 20 редакцій та сім термінів. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» опубліковане в офіційному віснику України. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені КІ в нематеріальні активи та висвітлені інформації про них у фінансовій звітності [42].

Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291 були прийняті: План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування. Основні методологічні рішення з ведення обліку, забезпечення однаковості відбиття відповідних операцій і процесів, акумулювання облікової інформації, необхідної для систематичного контролю, складання звітності та проведення економічного аналізу визначаються саме цими документами. План рахунків є директивним документом, обов'язковим для всіх підприємств й організацій. План рахунків побудований за десятковою системою. Усі рахунки поділено на десять класів, кожен рахунок може мати субрахунки в межах десяти. Тому першою цифрою коду є клас рахунка, другою – номер синтетичного рахунка (в цьому класі), третьою – номер субрахунку. У практичній діяльності застосовуються щонайменше двозначні коди. Для забалансових рахунків встановлено коди за тим самим принципом [36; 11].

У тому ж числі, облік КІ регламентується міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (далі – М(С)БО). М(С)БО приймається радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Наведемо М(С)БО, якими встановлюються правила обліку КІ. Так, М(С)БО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства» було ухвалено 01.01.2012 р. Більше документ редакції не піддавався. М(С)БО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства», метою якого є розкрити порядок обліку інвестицій в асоційовані підприємства та встановити вимоги щодо застосування методу участі у капіталі при обліку інвестицій в асоційовані та спільні підприємства. Цей Стандарт може бути застосований всіма суб'єктами господарювання, які є інвесторами, що мають спільний контроль над об'єктом інвестування або чинять суттєвий вплив на нього [20].

М(С)БО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність» було ухвалено 01.01.2012 р. радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. М(С)БО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність». Ціль цього стандарту – означити порядок обліку та вимоги розкриття інформації щодо інвестицій у дочірні, спільні та асоційовані підприємства, якщо суб'єкт господарювання

складає окрему фінансову звітність [21].

М(С)БО 1 «Подання фінансової звітності» було ухвалено 01.01.2012 р. радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. М(С)БО 1 «Подання фінансової звітності» визначає основи подання фінансової звітності загального призначення для забезпечення її змістовності з фінансовою звітністю суб'єкта господарювання за попередні періоди, а також з фінансовою звітністю інших суб'єктів господарювання. Він декретує загальні вимоги щодо подання фінансової звітності, настанови щодо її структури та мінімальні вимоги щодо її змісту [22].

Теж питання обліку КІ регламентується Міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ) . Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ; IFRS англ. International Financial Reporting Standards) – набір документів, що регламентують правила складання фінансової звітності, необхідної зовнішнім користувачам для прийняття ними вигідних рішень щодо діяльності підприємства. МСФЗ 16 «Оренда» узаконює принципи визнання, оцінки, подання оренди та розкриття інформації про неї. Мета полягає у тому, щоб забезпечити надання орендарями та орендодавцями доречної інформації у такий спосіб, щоб ці операції були подані достовірно. На основі цієї інформації користувачі фінансової звітності можуть оцінити вплив оренди на фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання [23].

Також інформація про КІ підлягає розкриттю у таких документах підприємства:

в Балансі (Форма 1)– за статтею «Незавершене виробництво» по вартості незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу), що діється для власних потреб підприємства, а також у сумі авансових платежів для фінансування такого будівництва;

в Звіті про фінансові результати (Форма 2) – за статтями «Інші доходи» і «Інші витрати» відповідно в розмірі доходів і собівартості реалізації необоротних активів;

в Звіті про рух грошових коштів (Форма 3) – за статтями «Реалізація необоротних активів» – у сумі коштів, що надійшли від продажу необоротних активів; «Придбання необоротних активів» – у сумі виплат коштів для придбання таких активів; «Інші надходження» – у сумі інших надходжень коштів, що не можуть бути класифіковані як фінансова діяльність (цільові надходження для фінансування капітальних інвестицій); «Чистий рух грошових коштів» – у розмірі результату руху грошових коштів від надзвичайних подій, зв'язаного з цією діяльністю;

в Звіті про власний капітал (Форма 4) – за статтями «Дооцінка незавершеного будівництва» і «Уцінка незавершеного будівництва» у сумі даних, що відбивають відповідно збільшення або зменшення власного капіталу в результаті переоцінки незавершеного будівництва;

в Примітках до фінансової звітності (Форма 5) – облікова політика щодо принципів оцінки КІ і методів їхнього обліку; інформація про КІ, що не включається безпосередньо у фінансові звіти, однак є обов'язковою для розкриття відповідно до вимог перерахованих П(С) БО; інформація про КІ, що містить додатковий аналіз статей, за якими вони представлені в звітності, і необхідні для забезпечення її зрозумілості і вірогідності.

Виділення КІ в окремий об'єкт бухгалтерського обліку відбулося в ході акомодатії чинних нормативних документів до вимог облікової практики шляхом внесення систематичних змін та уточнення їх змісту.

Отже, можемо зробити висновок, що КІ регулюється Податковим Кодексом України, Законом України «Про інвестиційну діяльність», Постановою Кабінету міністрів України Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів», Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. №561 (зі змінами і доповненнями), Методичними рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433, Методикою розрахунку індексу капітальних інвестицій, П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 15 «Дохід»,

П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», М(С)БО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства», М(С)БО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність», М(С)БО 1 «Подання фінансової звітності», М(С)БО 1 «Подання фінансової звітності». Проте до сьогодні більшість нормативно-правових актів, що налагоджують правові засади і методику обліку КІ, залишаються неузгодженими між собою чи суперечать один одному. Це обумовлює необхідність уточнення сутності КІ.

1.2 Дефініції поняття «капітальні інвестиції» як об'єкт обліку

Термін «капітальні інвестиції» використовується в Україні зовсім недавно, що пов'язано із розростом і становленням ринкових відносин. Існує дві точки зору щодо визначення терміну: офіційна і наукова.

Перша – офіційна, яка представлена у нормативно-правових актах. Багато законодавчих і нормативних документів регулюють правові засади та методику обліку капітальних інвестицій. У нормативно-правових актах, науковій та навчально-методичній літературі визначення поняття «капітальні інвестиції» розглядається по-різному. Загалом, термін «інвестиції» надійшов в обіг від латинського «invest», що в прямому перекладі означає «вкладати». В західній економічній літературі поняття інвестиції або капіталовкладення є досить важливою категорією на розбіжних рівнях економіки. Заміна терміну «вкладення» на «інвестиції» означитиме відхід від затратного методу їх трактування та орієнтацію на інвестиції як процес, сферу діяльності, джерело доходів інвестора. [12, с. 478]. На нашу думку, поняття «капітальні інвестиції» та поняття «капітальні вкладення» поняття ідентичні, мають однакову сутність. Втім у сучасній термінології варто застосовувати дефініцію поняття «капітальні інвестиції», бо процес інвестування відбувається не лише за формою оновлення основаних фондів.

Так, у Ст. 14 Податкового кодексу України визначено, що термін «капітальні інвестиції» – це господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації відповідно до норм цього Кодексу» [30]. Подібне за змістом визначення присутнє, є у Національному стандарті № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»: «капітальні інвестиції – інвестиції, що спрямовуються у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання, створення необоротних активів (включаючи необоротні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, і устаткування для здійснення монтажу), а також авансові платежі для фінансування капітального будівництва» [31].

Найбільш ваговитим вважаємо визначення капітальних інвестицій у Методиці розрахунку індексу капітальних інвестицій – «це інвестиції у придбання або виготовлення власними силами для власного використання матеріальних та нематеріальних активів, термін служби яких перевищує один рік» [17].

Відповідно до Ст. 1 ЗУ ППД, інвестиції визначені як всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект. Такими цінностями можуть бути:

- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери;
- рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);
- майнові права, що впливають з авторського права, досвід та інші інтелектуальні цінності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих («ноу-хау»);
- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами,

обладнанням, а також інші майнові права;

інші цінності [33].

Крім того, зазначений Закон України «Про інвестиційну діяльність», акцентує увагу на інвестиціях не лише як джерелах, які забезпечують економічне зростання та високоякісне оновлення засобів виробництва, а й як основі розширеного відтворювального процесу, технічного переозброєння і реконструкції діючих підприємств, приріст якості продукції, забезпечення її конкурентоспроможності. Наголошується й на тому, що інвестиції у відтворення основних засобів та на збільшення матеріально-виробничих запасів здійснюються у формі КІ. Також даним законом означено, що інвестиції можуть бути у формі грошових коштів, цінних паперів, майнових прав, об'єктів інтелектуальної власності, комерційних таємниць, ліцензій, прав користування, всіх видів основних фондів, рухомих та нерухомих. [33].

П(С)БО 7 «Основні засоби» визначає КІ в необоротні матеріальні активи як витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством [32].

У П(С)БО 15 «Дохід» розглянуто порядок визнання, класифікація і методика оцінки доходів від реалізації необоротних активів і доходів, отриманих в результаті цільового фінансування капітальних інвестицій, а також порядок розкриття інформації про такі доходи в примітках до фінансової звітності [35].

Категорія «витрати» визначена у П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу. КІ спершу справді здійснюються у формі витрат, проте вони відрізняються від них тим, що здійснюються з метою створення чи поліпшення активів, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому. Тобто в результаті КІ інвестор отримує актив, а витрати не призводять до

отримання економічних вигод у майбутньому і списуються на зменшення фінансового результату підприємства [38].

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів розкривають склад незавершених КІ у необоротні активи, як витрати на придбання, створення та поліпшення об'єктів основних засобів, використання яких на дату балансу за призначенням не відбулося [18].

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій розкриває КІ, як витрати на придбання, створення, будівництво матеріальних і нематеріальних необоротних активів, їх доставку, установку, монтаж з метою введення в експлуатацію, а також витрати на капітальний ремонт, що можуть бути ідентифіковані з окремою амортизованою частиною (компонентом) основних засобів, та якщо ремонтні роботи ведуть до збільшення очікуваних майбутніх вигод від об'єкта основних засобів [36].

Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів (капітального будівництва, основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів) призначено рахунок 15 «Капітальні інвестиції» [11].

Отже, можемо стверджувати, що інвестиції можуть відбуватись і у формі об'єктів інтелектуальної власності, прав користування та фінансових інвестицій.

Однак, вважаємо, що капітальні інвестиції характеризувати як господарську операцію неприпустимо, так як це все-таки капітал, що інвестується в активи різного роду.

Ретельно дослідивши зміст Методики розрахунку індексу капітальних інвестицій [17] у табл.1.1 запропонована наступна класифікація капітальних інвестицій, яка поділяє їх на дві групи: «інвестиції у матеріальні активи» і «інвестиції у нематеріальні активи».

Класифікація капітальних інвестицій

Капітальні інвестиції	
Інвестиції у матеріальні активи	Інвестиції у нематеріальні активи
<ul style="list-style-type: none"> –інвестиції у землю; –інвестиції у існуючі будівлі та споруди; –інвестиції у житлові будівлі; –інвестиції у нежитлові будівлі; –інвестиції у споруди; –інвестиції машини , устаткування та інвентар; –інвестиції в електричне та електронне устаткування; –інвестиції в транспортні засоби; –інвестиції в довгострокові біологічні активи та поліпшення земель; –інвестиції в інші матеріальні активи. 	<ul style="list-style-type: none"> –інвестиції у програмне забезпечення та бази даних; –інвестиції у права користування природними ресурсами та майном, патенти, ліцензії, торгові марки, подібні права; –інвестиції і інші нематеріальні активи.

Джерело: розроблено на основі джерела [17].

Друга точка зору – наукова. Розглянемо наукову літературу в якій розглядається поняття КІ. Остапчук Т. уточнила сутність поняття КІ і розглядає їх «як внутрішні інвестиції підприємства в основний капітал, які окреслюють капітальне будівництво та придбання основних засобів, придбання та виготовлення інших необоротних активів з метою нарощення і отримання в довгостроковому періоді доходу, а також витрати, пов’язані з поліпшеннями об’єктів основних засобів, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання таких об’єктів (на відміну від існуючого визначення як інвестиції у відтворення основних фондів і на приріст матеріально-виробничих запасів), що є передумовою правильного визнання та відображення цих об’єктів в бухгалтерському обліку» [27, с. 21].

На думку Радевича Т., «капітальні інвестиції – це вкладення, акумульовані із різних джерел у будівництво, придбання, виготовлення (створення, вирощування), поліпшення (реконструкцію, модернізацію, технічне переоснащення) основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних матеріальних активів, довгострокових біологічних активів з метою отримання економічних вигод та приросту капіталу» [43, с. 64-68].

Аналізуючи категорію КІ Бондар М. зосереджує увагу на тому, що «капітальні інвестиції є похідною від процесу створення інвестиційних ресурсів», дослідник вважає більш доцільним вживати термін «капітальні вкладення», а в балансі відображати як «незавершені капітальні вкладення» [3, с. 230-234].

Бандурко О. та інші визначають, що КІ – це тільки використання фінансових ресурсів на відтворення основних засобів, на створення нових, реконструкцію і розвиток наявних основних засобів [5, с. 312].

Досить повно розглядає КІ Пушкар М. Він трактує КІ не тільки як вкладення в основні засоби (що простежувалося в попередніх визначеннях), але й в інші необоротні активи, зазначаючи, що це витрати на капітальне будівництво, придбання (виготовлення власними силами) основних засобів, придбання чи виготовлення інших необоротних матеріальних активів, придбання чи виготовлення нематеріальних активів, а також формування основного стада, які здійснюються в даному періоді з метою отримати економічні вигоди в майбутньому, але при цьому робить похибку уточнюючи придбання та створення власними силами основних засобів [41, с. 220].

Узагальнююча класифікація реальних інвестицій на основі найбільш важливих для управління інвестиційною діяльністю підприємства класифікацій Бланка І. , Ігоніна Л. та Шеремета В. та ін.(табл.1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація капітальних інвестицій

Класифікація капітальних інвестицій	
За ознакою цільового призначення майбутніх об'єктів	1)Для виробничих потреб; 2)для соціальних потреб; 3)для адміністративних потреб; 4)для потреб збуту; 5)для науково-технічних потреб;
За джерелами фінансування	1)Централізовані; 2)Децентралізовані;

За формами відтворення основних засобів	1) На нове будівництво; 2) на розширення та реконструкцію діючих підприємств; 3) на модернізацію обладнання; 4) на капітальний ремонт.
За напрямками використання	1) Виробничі; 2) Невиробничі;
За об'єктами складення	1) Основні засоби; 2) нематеріальні активи.
За об'єктами обліку	1) Капітальне будівництво; 2) придбання (виготовлення) основних засобів; 3) придбання (виготовлення) інших необоротних активів; 4) придбання (виготовлення) нематеріальних активів;
Залежно від цілей інвестування	1) Захисні; 2) наступні; 3) соціальні; 4) обов'язкові; 5) представницькі.
За власністю джерел фінансування	1) Інвестиції здійснені за рахунок власних джерел; 2) інвестиції здійснені за рахунок позикових джерел;

Джерело: Домбровська Н.Р., Бандер О.І. Порівняльний аналіз класифікації капітальних інвестицій. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка, 24, Вип. 1: 2019. 119-125 с. [8, с.119].

Які б підходи до визначення структури КІ не розглядалися, беззаперечним є той факт, що роль КІ пояснюється в першу чергу тим, що вони забезпечують здійснення одного з основних завдань інвестиційної політики, а саме: забезпечення зростання операційного прибутку.

У табл. 1.3. проаналізуємо вище наведену дефініцію поняття КІ.

Таблиця 1.3

Поняття КІ у нормативно-правовому регулюванні

Найменування закону	Визначення поняття
Ст. 14 ПКУ [30]	Капітальні інвестиції — господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації

Інструкція про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291 (зі змінами і доповненнями) [11]	Рахунок 15 "Капітальні інвестиції" призначений для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів
П(С)БО 7 «Основні засоби» [32]	Капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи — витрати на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу), що здійснюються підприємством
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [18]	Затрати з будівництва (виготовлення), придбання і поліпшення об'єктів основних засобів з початку і до закінчення зазначених робіт та введення об'єктів в експлуатацію визнаються незавершеними капітальними інвестиціями (незавершеним будівництвом).
Національний стандарт № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»: [31]	Капітальні інвестиції - інвестиції, що спрямовуються у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання, створення необоротних активів (включаючи необоротні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, і устаткування для здійснення монтажу), а також авансові платежі для фінансування капітального будівництва.
Методика розрахунку індексу капітальних інвестицій [17]	Це інвестиції у придбання або виготовлення власними силами для власного використання матеріальних та нематеріальних активів, термін служби яких перевищує один рік.
Ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» [33]	Інвестиції визначені як всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект.
П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [38]	Категорія «витрати» визначена, як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу. Капітальні вкладення спершу справді здійснюються у формі витрат, проте вони відрізняються від них тим, що здійснюються з метою створення чи поліпшення активів, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [18]	Розкрито склад незавершених КІ у необоротні активи, як витрати на придбання, створення та поліпшення об'єктів основних засобів, використання яких на дату балансу за призначенням не відбулося.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [36]	Розкриває КІ ,як витрати на придбання, створення, будівництво матеріальних і нематеріальних необоротних активів, їх доставку, установку, монтаж з метою введення в експлуатацію, а також витрати на капітальний ремонт, що можуть бути ідентифіковані з окремою амортизованою частиною (компонентом) основних засобів, та якщо ремонтні роботи приводять до збільшення очікуваних майбутніх вигод від об'єкта основних засобів
---	--

Джерело: Розроблено автором самостійно на основі підрозділу 1.2

Таким чином, КІ є специфічним терміном бухгалтерського обліку, який відображує на рахунках довгострокові інвестиції в реальний сектор економіки і являє собою витрати на технічне переозброєння, реконструкцію і розширення діючих основних фондів і створення нових виробничих потужностей.

Враховуючи проведений аналіз теоретичних положень в економічній теорії та бухгалтерському обліку, можемо констатувати, що КІ – це вкладення всіх видів ресурсів, що в довгостроковому періоді призводить до утворення активів, які дозволяють в процесі господарської діяльності викликати додатковий дохід та підлягають амортизації, призначені не для продажу.

1.3 Емпірика обліку капітальних інвестицій на підприємстві

1.3.1 Загальна характеристика підприємства

Приватне акціонерне товариство «Мотор Січ» (далі – МОТОР СІЧ) – одне із провідних підприємств у світі з випуску авіаційних двигунів для літаків і вертольотів, а також промислових газотурбінних установок. МОТОР СІЧ є одним з найбільших підприємств у світі та єдиним в Україні, яке реалізує повний цикл створення сучасних авіаційних двигунів від розробки, виробництва й випробування, до супроводу в експлуатації та ремонті.

Історія МОТОР СІЧ почалася у 1907 р. та нараховує вже більше 100 років. МОТОР СІЧ виготовлює надійні авіаційні двигуни та газотурбінні установки, які

є конкурентними на всесвітньому ринку. Продукція МОТОР СІЧ експлуатується на літаках та вертольотах розбіжного призначення більш ніж у 120 країнах світу. Розробка та впровадження у виробництво сучасних технологій, що спираються на найновіші досягнення науки та техніки, професійний, висококваліфікований та згуртований колектив, особлива виробнича база, ресурси, оперативна управлінська стратегія – все це є плацдармом для успіху та стабільного розвитку.

Структура продукції МОТОР СІЧ в 2020 р. наведена на рис. 1.1.

Рис. 2.1 Структура продукції МОТОР СІЧ в 2020 р.

Джерело: розроблено автором на основі офіційного сайту ПАТ «Мотор Січ» [29].

Отже, можемо зробити висновок, що МОТОР СІЧ створене з метою виробництва авіаційної техніки, продукції виробничо-технічного призначення, товарів народного використання, цивільної продукції на основі оптимального використання виробничих потужностей і науково-технічного потенціалу, сільськогосподарської продукції, надання платних послуг населенню, ведення торговельної, комерційної, інвестиційної і зовнішньоторговельної діяльності та одержання прибутку.

1.3.2 Первинний облік капітальних інвестицій на підприємстві

Розглянемо первинний облік КІ. Первинний облік обсягів і витрат КІ організовується залежно від засобу виконання будівельно-монтажних робіт, виду капіталовкладень та каналів і способів придбання машин, обладнання та устаткування.

При виконанні будівництва підрядним способом укладається Генеральний договір підряду між МОТОР СІЧ і спеціалізованою будівельною організацією на весь обсяг і строк будівництва, підписаний у встановленому порядку. В ньому генеральний підрядник зобов'язується звести об'єкт відповідно до проектно-кошторисної документації і здати його в експлуатацію в установлені терміни.

МОТОР СІЧ надає підряднику проектно-кошторисну документацію, титульні списки, Акт про відведення земельної ділянки під нове будівництво, графіки передачі обладнання й матеріалів, якими має забезпечити замовник. Розглянемо основні терміни, які використовуються при здійсненні будівництва підрядним способом. Кошторис – це документ, в якому зазначено суми коштів, необхідних для виконання робіт по будівництву (ремонт, реконструкції та ін.). Його складають проектні організації за замовленням МОТОР СІЧ і використовують у плануванні обсягів КІ для контролю використання коштів на будівництво. Титульний список – це перелік об'єктів будівництва виробничого і невиробничого призначення, придбання машин та обладнання, закладання багаторічних насаджень. У ньому вказують початок і строк завершення робіт, потужності та кошторисну вартість об'єктів, обсяг робіт на поточний рік і весь період будівництва, завдання з введення об'єктів у експлуатацію. Внутрішньо-будівельний титульний список – документ, який відображує річний план КІ МОТОР СІЧ [6, с. 85-87].

В ньому записують:

повну кошторисну вартість об'єктів КІ;

залишок кошторисної вартості на початок року;

річний обсяг робіт, у тім числі вартість будівельно-монтажних робіт і

обладнання, показники введення в дію потужностей.

У разі будівництва кількох об'єктів на одному майданчику складають зведений кошторис, що включає вартість цих об'єктів, а також окремі види робіт і витрати загального характеру. За зведеним кошторисом опрацюють планування КІ, їх фінансування, а також розрахунки між підрядною організацією і МОТОР СІЧ.

По закінченні будівництва складають Акти приймання виконаних робіт по завершеному будівництву, довідки про вартість виконаних робіт і витрат за технологічними етапами й комплексними роботами, що є підставою для перерахування коштів підряднику. При цьому складають відповідні первинні банківські документи залежно від форми розрахунків, обумовленої в генеральному договорі – Платіжне доручення, Платіжна вимога-доручення тощо.

Головними первинними документами, що відображають господарські операції за кожною статтею є:

лімітно-забірні карти (ф. № 117), накладні внутрігосподарського призначення (ф. № 87) – на відпуск будівельних та інших матеріалів;

наряди на відрядну роботу (ф. № 70), таблиці обліку робочого часу (ф. № 64), облікові листи тракториста-машиніста (ф. № 67), подорожні листи вантажного автомобіля (ф. № 2) – для нарахування оплати праці будівельникам та ін. працівникам задіяним на будівництві;

відомості нарахування амортизації – для нарахування амортизації на техніку і обладнання, що використовується у будівництві;

акти приймання-здачі виконаних робіт – на вартість наданих послуг та виконаних робіт допоміжними виробництвами або підрядниками [6, с. 85-87].

Перевірені первинні документи групують у Звітах про рух матеріальних цінностей (ф. № 121), накопичувальних відомостях, відповідних реєстрах, на підставі яких списують будівельні та інші матеріали, послуги допоміжних виробництв, трудові затрати тощо на об'єкти капітального будівництва. При цьому складають Відомість аналітичного обліку КІ ф. 4.8, в якій ведуть

аналітичний облік капітальних інвестицій по кожному об'єкту обліку.

Закінчені об'єкти будівництва повинні бути прийняті спеціальною комісією, введено в експлуатацію та зараховані до складу основних засобів. На прийнятий об'єкт складають Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. № ОЗ-1), тим самим закріпивши основний засіб за певною матеріально відповідальною особою.

Основними первинними документами для обліку витрат на придбання основних засобів є: Рахунки-фактури, Товарно-транспортні накладні, Податкові накладні, Залізничні накладні, Звіти про використання коштів наданих на відрядження або підзвіт та ін.

Документообіг, пов'язаний з КІ формується на основі даних первинного обліку: складається фінансова звітність (форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма 5 «Примітки до річної фінансової звітності»), формуються дані для проведення статистичного спостереження (форма № 2-ОЗ ІНВ «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції», форма №2-інвестиції «Звіт про капітальні інвестиції», форма №1-кб «Звіт про виконання будівельних робіт»), проводиться аналіз виконання фінансового та інвестиційного планів підприємства та розробляються планові показники на майбутні періоди [45, с. 64-68]. Детальний графік документообігу капітальних інвестицій подано у табл. 1.4

Таблиця 1.4

Графік документообігу капітальних інвестицій

№ з/п	Найменування первинних документів і звітності	Строк здачі	Відповідальні Виконавці
1	Договір	Щоденно впродовж місяця	Економіст з матеріально-технічного забезпечення, договірної роботи – виконавець за договором
2	Наказ про початок робіт		Канцелярія підприємства, діловод(и) підприємства, підрозділів (відділів)

Продовження табл. 1.4

3	Видаткова накладна, товарно-транспортна накладна		Економіст з матеріально-технічного забезпечення, комірник			
4	Акт завантаження програмного забезпечення		Щоденно впродовж місяця, не пізніше 3-го числа місяця, наступного за звітним	Комірник; майстер, бригада – виконавці робіт		
5	Акт приймання-передачі устаткування до монтажу					
6	Накладні-вимоги т. ф. № М-11, лімітно-забірні картки т. ф. № М-8, № М-9, № М-28, № М-28а					
7	Наряди на відрядну роботу, таблиці обліку робочого часу				Економіст з нормування праці, діловод; майстер, бригада – виконавці робіт	
8	Рапорти про роботу будівельної машини, подорожні листи будівельної машини				Майстер, бригада – виконавці робіт	
9	Рапорти-наряди про роботу будівельної машини (т. ф. № ЕБМ4), картки обліку роботи будівельної машини (т. ф. № ЕБМ-5), журнали обліку роботи будівельних машин (т. ф. № ЕБМ-6)					
10	Інша первинна документація					Виконавці робіт
11	Акти здачі-приймання виконаних робіт, за ф. №№ КБ-2в, КБЗ				Щоденно впродовж місяця, не пізніше 5-го числа місяця, наступного за звітним	Економіст з договірної роботи; майстер, бригада – виконавці робіт
12	Зведена фактична калькуляція				Щоденно впродовж місяця, не пізніше 6-го числа місяця, наступного за звітним	Бухгалтер
13	Проектна та технічна документація	Щоденно впродовж місяця	Виконавець робіт			
14	Розробки технічної документації, описи технологічного процесу		Виконавець робіт з розробки НА			
15	Патент, ліцензія, свідоцтво					
16	Акти за т. ф. №№ ОЗ-1, НА-1, ОЗ-2	Щоденно впродовж місяця, не пізніше 6-го числа місяця, наступного за звітним	Інженер з організації та експлуатації об'єктів ОЗ, НА підприємства (підрозділів, відділів)			
17	Оборотна-сальдова відомість за рахунком 15 «Капітальні інвестиції»	Не пізніше 13-го числа місяця, наступного за звітним	Бухгалтер			

Продовження табл. 1.4

18	Інформація для заповнення форми №1-кб «Звіт про виконання будівельних робіт» (місячна)	Не пізніше 14-го числа місяця, наступного за звітним	Бухгалтер
19	Форма №1-кб «Звіт про виконання будівельних робіт» (місячна)	Не пізніше 15-го числа місяця, наступного за звітним [7]	Бухгалтер, відповідальна особа за подання статистичної звітності
20	Інформація для заповнення форми 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (проміжна)	Не пізніше 20-го числа місяця, наступного за звітним кварталом	Бухгалтер
21	Форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (проміжна)	Не пізніше 25-го числа місяця, наступного за звітним кварталом	Бухгалтер, відповідальна особа за подання фінансової звітності
22	Інформація для заповнення форми №2-інвестиції «Звіт про капітальні інвестиції» (квартальна)	Не пізніше 20-го числа місяця, наступного за звітним кварталом	Бухгалтер
23	Форма №2-інвестиції «Звіт про капітальні інвестиції» (квартальна)	Не пізніше 25-го числа місяця, наступного за звітним кварталом [6]	Бухгалтер, відповідальна особа за подання статистичної звітності
24	Інформація для заповнення звіту до фінансового плану підприємства (квартальна)	Не пізніше 20-го числа місяця, наступного за звітним кварталом	Бухгалтер
25	Звіт до фінансового плану підприємства (квартальна)	За I, II та III квартали – не пізніше 31 травня, 31 серпня та 30 листопада, за IV квартал – не пізніше 31 березня року, що настає за звітним періодом [4]	Бухгалтер, економіст з планування, економіст фінансового відділу
26	Інформація для аналізу освоєння капітальних інвестицій (квартальна)	Не пізніше 20-го числа місяця, наступного за звітним кварталом	Бухгалтер
27	Інформація для аналізу незавершених капітальних інвестицій (квартальна)		
28	Інформація для заповнення форми 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (річна)	Не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним роком	Бухгалтер
29	Форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (річна)	Не пізніше 28 лютого наступного за звітним року	Бухгалтер, відповідальна особа за подання фінансової звітності

30	Інформація для заповнення форми 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (річна)	Не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним роком	Бухгалтер
31	Форма 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (річна)	Не пізніше 28 лютого наступного за звітним року	Бухгалтер, відповідальна особа за подання фінансової звітності
32	Інформація для заповнення форми № 2-ОЗ ІНВ «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» (річна)	Не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним роком	Бухгалтер
33	Форма № 2-ОЗ ІНВ «Звіт про наявність і рух необоротних активів, амортизацію та капітальні інвестиції» (річна)	Не пізніше 28 лютого наступного за звітним року	Бухгалтер, відповідальна особа за подання статистичної звітності
34	Інформація для аналізу освоєння капітальних інвестицій (річна)	Не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним роком	Бухгалтер
35	Інформація для заповнення звіту до фінансового плану підприємства (річна)	Не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним роком	Бухгалтер
36	Звіт до фінансового плану підприємства (річна)	Не пізніше 31 березня року, що настає за звітним періодом	Бухгалтер, економіст з планування, економіст фінансового відділу
37	Інформація для заповнення звіту до інвестиційного плану підприємства (річна)	Не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним роком	Бухгалтер
38	Звіт до інвестиційного плану підприємства (річна)	Не пізніше 31 березня року, що настає за звітним періодом	Бухгалтер, економіст з планування, економіст фінансового відділу

Джерело: Шишкова Н.Л, Шевченко О.О. Гармонізація обліку капітальних інвестицій підприємства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. 64 с. [55, с. 64].

Інвестиції найвищою мірою страждають від економічної кризи, втім вихід з економічної кризи нереальний без реалізації активної інноваційно-інвестиційної діяльності, цілеспрямованої на радикальне оновлення виробництва на принципово сучасній науково-технічній, так і конкурентоспроможній основі. Отже, інвестиційна, операційна діяльність та фінансування є взаємопов'язаними, і КІ відбиваються в однаковій мірі на всі три складові (рис. 1.2).

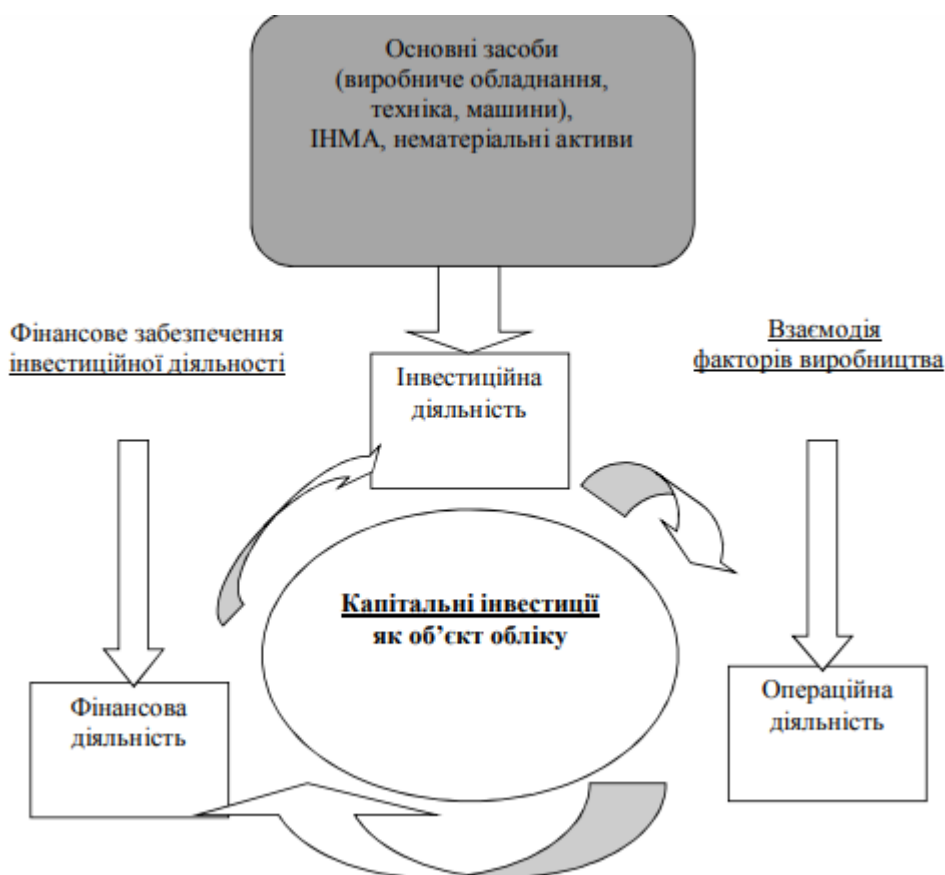

Рисунок 1.2 Облік капітальних інвестицій, пов'язаних з придбанням (створенням) необоротних активів, у взаємозв'язку з видами діяльності
Джерело: Дерій В.А., Камінська Т.Г. Облік і аналіз капітальних інвестицій для забезпечення розвитку процесу виробництва. Проблеми економіки. № 3. 2015. С. 258-266. [9, с. 258-266].

Щоб не обмежувати коло об'єктів обліку та показників інформаційного забезпечення КІ пропонується асигнувати об'єкти бухгалтерського обліку інвестиційної діяльності МОТОР СІЧ зі здійснення КІ, зважаючи на те, що інвестиційна діяльність – це діяльність МОТОР СІЧ, яка окреслює передінвестиційну фазу, процеси вкладення капіталу (інвестування) та забезпечення віддачі інвестицій.

Відповідно до першого рівня об'єктами бухгалтерського обліку діяльності МОТОР СІЧ зі здійснення КІ здійснюється облік майна та джерел його утворення відповідно до основних класифікаційних особливостей інвестиційних ресурсів.

В другому рівні об'єктами бухгалтерського обліку виступають: нове та додаткове будівництво, монтаж об'єктів основних засобів, придбання основних засобів, реконструкція, модернізація, капітальний ремонт основних засобів,

придбання та виготовлення інших необоротних матеріальних активів, придбання та створення нематеріальних активів.

В кінцевому рівні об'єктами обліку виступають результати інвестиційної діяльності: або зростання необоротних активів на підприємстві, або прибуток чи збиток, отриманий внаслідок продажу об'єктів КІ [9, с. 258-266].

У процесі збору та узагальнення інформації щодо КІ важливим постає питання оцінки КІ. Придбання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів згідно з міжнародними і національними стандартами повинно відображатися в бухгалтерському обліку за первісною оцінкою. У національному П(С)БО 7 поняття собівартості щодо придбаних необоротних активів не застосовується. Звертається увага на витрати, які можуть бути віднесені до первісної вартості: сплачені суми постачальникам активів, мито і реєстраційні платежі, витрати зі страхування, на доставку і монтаж, інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням об'єктів до робочого стану. Водночас у дефініції терміну первісної вартості наголошується, що вона репрезентує собою історичну (фактичну) собівартість або справедливую вартість придбаного (створеного) активу [32].

Невірна оцінка основних засобів у фінансовому обліку перекручує опосередковано через амортизацію фінансові результати МОТОР СІЧ. Таким чином, об'єктивна оцінка КІ дає здатність добути інформацію про:

вартість об'єкта КІ та його окремих елементів;

склад та величину витрат, понесених у зв'язку зі здійсненням КІ.

Між національними та міжнародними стандартами обліку присутні відхилення у формуванні первісної вартості (собівартості) майбутніх основних засобів та нематеріальних активів, а тобто КІ. Деталізоване порівняння національного П(С)БО 7 та М(С)БО 16 щодо порядку обліку та відображення у фінансовій звітності КІ в основні засоби викладене у табл. 1.5 відносно п'яти параметрів: «визначення капітальних інвестицій як окремого об'єкту обліку», «формування первісної вартості (собівартості) майбутнього основного засобу», «відображення подальших витрат на основні засоби», «критерії визнання

майбутнього основного засобу активом», «відображення капітальних інвестицій у фінансовій звітності».

Таблиця 1.5

Порівняння вимог П(С)БО 7 та МСФЗ 16 щодо відображення
в обліку та фінансовій звітності КІ

Вимоги П(С)БО 7	Норма, пункт	Вимоги МСФЗ 16	Норма, §
Визначення капітальних інвестицій як окремого об'єкту обліку			
Наведено поняття «капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи» з виділенням окремого рахунку для їх обліку.	п. 4; Інструкція про застосування Плану рахунків № 291[7]	Не передбачено ведення окремого обліку, сума капітальних Інвестицій відображається одразу на рахунках основних засобів	–
Формування первісної вартості (собівартості) майбутнього основного засобу			
1) Витрати на запасні частини, резервне та допоміжне обладнання			
Не передбачено включення до первісної вартості об'єкта основного засобу, відображаються у запасах	п. 15;	Дозволяється включення витрат у собівартість об'єкта основного засобу, якщо дотримується відповідність визначенню основних засобів	§ 8
2) Резерв витрат на демонтаж, переміщення та відновлення території, на якій розташований основний засіб			
Передбачено, що первісна вартість об'єкта основного засобу збільшується при створенні забезпечення на обґрунтовану суму зобов'язання щодо таких витрат	п. 8	Сума первісної попередньої оцінки таких витрат є складовою собівартості об'єкта основного засобу	§ 16
3) Фінансові витрати (витрати на позики, кредити)			
Фінансові витрати не включаються до первісної вартості об'єктів основних засобів, придбаних (створених) повністю або частково за рахунок запозичень, за винятком собівартості кваліфікаційних активів відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати»	п. 8; П(С)БО 31 «Фінансові витрати»[4]	Витрати на позики, які безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, включаються до собівартості цього активу (об'єкта основного засобу)	§ 22;

4) Сума сплачених коштів (перерахованих авансів) за майбутні основні засоби			
Не передбачено включення до первісної вартості об'єкта основного засобу, відображаються у складі оборотних активів як дебіторська заборгованість	п. 4 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»[5]	Собівартістю майбутнього основного засобу є сума сплачених грошових коштів або їх еквівалентів, тобто сума перерахованих авансів відображається у складі основних засобів	§ 6
Відображення подальших витрат на основні засоби			
1) Витрати на ремонти та технічне обслуговування			
Не передбачена зміна балансової вартості об'єкта основного засобу; відображаються у витратах звітного періоду	п. 15; П(С)БО 16 «Витрати»	Не передбачена зміна балансової вартості об'єкта основного засобу; відображаються у прибутках чи збитках звітного періоду	§ 12
2) Витрати на проведення значних технічних оглядів			
Не передбачена зміна балансової вартості об'єкта основного засобу; відображаються у витратах звітного періоду	П 15; П(С)БО 16 «Витрати»	Визнаються в балансовій вартості об'єкта основного засобу як заміна, якщо задовольняються критерії визнання. Сума попереднього значного технічного огляду підлягає припиненню визнання	§ 14
3) Витрати на заміну запасних частин			
Не передбачена зміна балансової вартості об'єкта основного засобу; відображаються у витратах звітного періоду	п. 15; П(С)БО 16 «Витрати»	Визнаються в балансовій вартості основного засобу в момент понесення витрат за умови задоволення критеріїв визнання. Балансова вартість частин, які замінюють, підлягає припиненню визнання	§ 13
Критерії визнання майбутнього основного засобу активом			
Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.	п. 6	Собівартість об'єкта основних засобів слід визнавати активом, якщо і тільки якщо: а) є ймовірність, що майбутні економічні вигоди, пов'язані з об'єктом, надійдуть до суб'єкта господарювання; б) собівартість об'єкта можна достовірно оцінити	§ 7

Відображення капітальних інвестицій у фінансовій звітності			
Формою фінансової звітності № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) передбачено окремий рядок 1005 «Незавершені капітальні інвестиції»; формою 5 «Примітки до річної фінансової звітності» - розділ III «Капітальні інвестиції», рядки 280-340	П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[1]	Через відсутність такого об'єкту обліку, як капітальні інвестиції, їх відображення у фінансовій звітності (звіті про фінансовий стан, примітках) відбувається у складі основних засобів	—

Джерело Шишкова Н.Л., Шевченко О.О. Гармонізація обліку капітальних інвестицій підприємства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2020. 64 с.[55, с. 64].

Формування витрат, що включаються до первісної вартості придбаних інших необоротних матеріальних активів щодо нематеріальних активів слід використовувати П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [42]. Дані положення не є визначальними при визначенні вартості створених необоротних матеріальних та нематеріальних активів, оскільки дані положення не включають положень щодо визначення прямих витрат на виготовлення (створення) даних об'єктів. Придбаваючи, споруджуючи або виготовляючи об'єкти основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів МОТОР СІЧ здійснюють облік КІ.

1.3.3 Синтетичний та аналітичний облік капітальних інвестицій на підприємстві

Синтетичний облік КІ ведеться на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» за такими субрахунками:

152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»;

153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів»;

154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» [36].

Приймаючи придбані або створені об'єкти в експлуатацію або вводячи їх у дію, МОТОР СІЧ списує понесені КІ (сформовані на відповідних субрахунках до рахунку 15 «Капітальні інвестиції») в дебет рахунку 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи» або 12 «Нематеріальні активи». Із цього моменту об'єкт, який стає об'єктом основних засобів чи інших необоротних матеріальних активів, підпадає під дію П(С)БО 7 «Основні засоби», а визнаний нематеріальний актив – П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Слід відзначити, що від того, яким чином і на яких умовах надійшли необоротні активи, залежить порядок їх оцінки та відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Необоротні матеріальні та нематеріальних активів на підприємстві збільшуються внаслідок: капітального будівництва, надходження від постачальників, виготовлення основних засобів та інших необоротних матеріальних активів та створення нематеріальних активів власними силами та ін.

При введені в експлуатацію об'єктів основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів понесені КІ списуються з кредиту 152, 153, 154 в дебет рахунків 10, 11 чи 12 на відповідні субрахунки. Така упорядкованість обліку придбання необоротних активів викликаний тим, що момент фактичного поступлення об'єкта на підприємство є тільки вихідним етапом процесу його придбання. Так як підприємство може нести й інші витрати в ході підготовки об'єкта до експлуатації, крім тих, які вже понесені на його придбання. Ці додаткові витрати також будуть накопичуватися на рахунку 15, формуючи первісну вартість об'єкта основних засобів, інших необоротних матеріальних активів чи нематеріальних активів. Незважаючи на те, що витрати, які зібрані на рахунку 15, уже рахуються активом, окремим активом вони вважатися не можуть. І тільки відтак списання з рахунку 15 в дебет рахунків 10, 11, 12 ці витрати являють первісну вартість об'єкта основних засобів чи інших необоротних матеріальних активів або нематеріальних активів.

Облік КІ на удосконалення і ремонт необоротних матеріальних та нематеріальних активів в частині розрахунку суми податку на прибуток МОТОР СІЧ також регулюється ПКУ [30].

Базою для визнання КІ витрат, пов'язаних з поліпшенням основних засобів, є збільшення внаслідок цих витрат очікуваного терміну корисного використання об'єкта, кількості та (або якості продукції (робіт, послуг), яка виробляється (надається) цим об'єктом. Прикладом такого поліпшення є:

модифікація, модернізація об'єкта основних засобів з метою продовження терміну його корисної експлуатації або росту його виробничої потужності;

заміна окремих частин устаткування для приріст якості продукції (робіт, послуг);

запровадження ефективнішого технологічного процесу, що дозволить зменшити первісно оцінені виробничі витрати;

добудова (надбудова) будівлі, що збільшить кількість місць (площу) будівлі, обсяги та якість виконуваних робіт (послуг) чи умови їх виконання [16, с. 73-81].

На думку Крупки Я., ключовим у методиці бухгалтерського обліку витрат на поліпшення і ремонт основних засобів є вид здійснюваних відновлюваних робіт, від якого залежить, куди варто відносити понесені витрати:

витрати на поліпшення об'єкта основних засобів збільшують первісну вартість об'єкта основних засобів;

витрати на їх проведення відносяться до витрат поточного періоду, якщо здійснюється технічне обслуговування, ремонт основних засобів (поточний чи капітальний) [14, с. 139].

Згідно з Планом рахунків окремого рахунку для ведення обліку таких витрат не передбачено. Витрати на поліпшення основних засобів, що 141 збільшують первісну вартість об'єкта, відображаються на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» з подальшим їх включенням до вартості об'єкта на рахунок 10 «Основні засоби» [36].

Отже, якщо МОТОР СІЧ втілює поліпшення (добудову, реконструкцію, модернізацію), тобто роботи, від яких очікується збільшення вигод у майбутньому, то такі дії обліковуються на рахунку 15, за дебетом якого відображаються понесені витрати. Після закінчення всіх робіт збільшується первісна вартість основних засобів на основі акта на загальну суму поліпшення.

Дані операції відображаються наступними бухгалтерськими записами:

Дт 15 Кт 20,66,65 – витрати на поліпшення основних засобів, що здійснені працівниками підрозділів, де експлуатуються об'єкти;

Дт 15 Кт 23 – витрати на поліпшення, проведені спеціальним допоміжним підрозділом підприємства (ремонтним цехом, дільницею);

Дт 15 Кт 68.5 – на вартість поліпшень (без ПДВ) згідно рахунка, пред'явленого сторонніми виконавцями;

Дт 64.1 Кт 68.5 – на суму включеного в рахунок ПДВ;

Дт 10 Кт 15 – збільшення первісної вартості основних засобів на суму поліпшень після повторного введення об'єкта в дію (Акт № ОЗ-1) [13, с. 23].

Отже, можемо зробити висновок, що Згідно з П(С)БО 7 у переліку статей, які формують первісну вартість об'єкта основних засобів, є лише одна стаття(Ст. 8), яка пов'язана з перенесенням КІ, пов'язаних з будівництвом об'єкта – це «суми, що виплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків)» [32]. Тобто, нормативна база регулює суми віднесення у вартість об'єкта основних засобів КІ, пов'язаних з капітальним будівництвом підконтрольними організаціями, однак не має в переліку статей витрат, які пов'язані з капітальним будівництвом господарським способом.

Аналітичний облік КІ ведеться на рахунку 15. За дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції» відображається зростання зазначених витрат на придбання або створення матеріальних та нематеріальних необоротних активів, за кредитом – їх зменшення.

1.4 Узагальнення та рекомендації щодо обліку капітальних інвестицій на підприємстві

Облік КІ є складовою облікової системи МОТОР СІЧ, яка заслуговує на особливу увагу. Через це необхідно звернутися до компетентної думки

професіоналів з даного питання. Так, точку зору Мельник С. і Подмешальської Ю. можна визнати актуальною, щодо організації обліку капітальних інвестицій МОТОР СІЧ із, насамперед, недосконалістю нормативно-правового забезпечення обліку КІ, обмеженим колом об'єктів бухгалтерського обліку КІ, недосконалістю процесу відтворення основних засобів, в тому числі облікової політики сфери капітального інвестування. Слід погодитись з думкою авторів, щодо необхідності виправити та вдосконалити помилки обліку КІ для досягнення позитивного ефекту в економіці країни та діяльності МОТОР СІЧ, зокрема [43, с. 161–164].

Внаслідок браку єдиних методологічних підходів і базисів для належного обліку та документування КІ документообіг цієї ділянки є досить складним та громіздким. На наш погляд, взявши до уваги думку Височана О., МОТОР СІЧ слід подумати про створення власних внутрішніх форм документів з обліку КІ, що покликано підсумувати визначальну інформацію по надходженню та використанню інвестиційних ресурсів в одному документі. У наступному, наукові дослідження мають спрямовуватися на вираження організаційних недоліків при конструкції інформаційних зв'язків між структурними підрозділами МОТОР СІЧ за посередництва первинних документів та усунення таких недоліків з метою недопущення втрат та дублювання даних, які використовуються різними ланками управління [6, с. 85-87].

МОТОР СІЧ здійснює КІ в придбання основних засобів (чи то машин і механізмів, чи то устаткування, комп'ютерів, програмного забезпечення, чи то просто капітальні інвестиції в придбання простого калькулятора). Таким чином, аналіз змісту інформації щодо обліку КІ має підтвердити, що його доцільно більше конкретизувати. Це можна змінити в окремому положенні (стандарті) бухгалтерського обліку. А тому, є раціональним посвятити окремий стандарт для обліку КІ. В запропонованому стандарті треба дати визначення інвестицій взагалі і капітальних зокрема, оцінити їх технологічну і відтворювальну конструкції, види оцінок, можливість переоцінки, порядок вибуття, розкриття інформації у Примітках до річної фінансової звітності [7].

Вивчаючи функціональне призначення рахунку 15 «Капітальні інвестиції», слід відмітити, що його застосування не дозволяє:

визначати тотальну собівартість отриманих, придбаних, виготовлених об'єктів необоротних активів;

здійснювати контролювання за простим або розширеним відтворенням виробництва, адже не застосовують формування амортизаційного фонду;

визначати вартість об'єктів, що надходять за різними каналами, так як не відображає безоплатне надходження, внески до статутного капіталу, виявлені лишки при інвентаризації.

Оцінюючи значимість застосування рахунку 15 «Капітальні інвестиції» не можна означити ефективність необоротних активів, які реалізовані до повного нарахування амортизації. Як уже зазначалося, це пояснюється браком інформації про повну собівартість активу, оскільки не розподіляються адміністративні витрати [52, с. 576].

Крупка Я. в своєму дисертаційному вивченні звертав увагу на вираховування адміністративних та інших загальногосподарських витрат і пропонує за можливе капіталізувати лише ізольовані види адміністративних витрат, що безпосередньо торкаються придбання або будівництва необоротних активів. Але запропонований ним підхід, базується на уточненні видів адміністративних витрат, які в більшості випадків носять дискусійний характер і ручне їх регулювання не вирішить проблеми [14, с. 514].

Доводячи доцільність визначення повної собівартості необоротних активів, цілком доцільним є посилання ним на відомих зарубіжних вчених Хендріксена Е. і Ван Бреду М., що обґрунтовують три основні підходи до вирішення даного питання:

Перший – адміністративні накладні витрати до собівартості КІ і самостійно зведених об'єктів основних засобів не включаються, оскільки їх списання на вартість введених об'єктів приведе до переоцінки (завищення) чистого прибутку поточного періоду;

Другий – до первісної вартості новостворених об'єктів відносять тільки

приріст накладних витрат, що безпосередньо аргументують здійснення додаткових витрат в період будівництва об'єкту.

Третій – до собівартості власного будівництва (з врахуванням методу нормативного калькулювання) включається певна частина валових накладних витрат. Це відповідає методу обліку повних витрат. Сума накладних витрат, що списується на КІ, вважають Хендріксен Е. і Ван Бреду М, являє собою частку первинної вартості фактично наданих послуг капітального характеру [52, с. 515].

Отже, капіталізація таких накладних витрат у даному випадку є логічно виправданою, оскільки вони входять у вартість придбання майбутніх вигод. Якщо підсумком майбутньої вигоди є збільшення доходів або зниження витрат, то вважається, що капіталізація забезпечує більш адекватну відповідність доходів і витрат в майбутніх звітних періодах і обґрунтовану оцінку чистого прибутку основної діяльності під час реалізації будівництва [52, с. 514].

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «МОТОР СІЧ»

2.1 Якісна характеристика методик аналізу капітальних інвестицій

Характеризуючи сучасний стан інвестиційної діяльності МОТОР СІЧ варто зазначити, що її основу формують капітальні інвестиції у семи формах, а саме:

- придбання майнових комплексів;
- нове будівництво;
- реконструкція;
- модернізація;
- оновлення окремих видів обладнання;
- інноваційне інвестування;
- інвестування приросту запасів.

Важливість аналізу капітальних інвестицій зумовлюється тим, що він є ефективним знаряддям планування, контролю за виконанням плану і управління на МОТОР СІЧ. Так, на думку, Попович П., аналіз капітальних інвестицій дає змогу виявити забезпеченість господарства основними засобами, першочерговість будівництва нових виробничих будівель і приміщень та придбання нової техніки. Також, як влучно підмітив Попович П., що особливо велике значення має аналіз економічної ефективності і строків окупності капітальних інвестицій, які в основному визначаються додатковим приростом прибутку на 1 грн. капітальних інвестицій, зниженням затрат живої праці на одиницю робіт або продукції, економією від зниження собівартості продукції на одну гривню основних засобів.

- Отже, Попович П., формулює такі завдання аналізу капітальних інвестицій:
- загальна оцінка інвестиційних потреб;
 - вибір напрямів та об'єктів капітальних вкладень;

аналіз форм інвестування та їх ризику;
аналіз доходності капітальних інвестицій;
аналіз ефективності інвестиційних проектів;
розробка заходів поліпшення інвестиційної діяльності [44, с. 75-100].

Мета економічного аналізу капітальних інвестицій – забезпечити контролювання виконання планів капітального будівництва і капітального ремонту основних засобів, вигідним витрачанням будівельних матеріалів і праці на будівництві й капітальному ремонті, за доцільним використанням асигнувань, повним використанням будівельної техніки тощо.

Суцільне оцінювання капітальних інвестицій діяльності МОТОР СІЧ розпочинають з аналізу динаміки обсягів і структурних змін у ній протягом звітного періоду. Визначальними інформаційними джерелами згідно пункту 1.1 є: форма № 1 «Звіт про фінансовий стан», форма № 2 «Звіт про фінансові результати», форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» та дані приміток до річної фінансової звітності форми № 5, зокрема частина III «Капітальні інвестиції», IV «Фінансові інвестиції» та V «Доходи і витрати».

У Примітках до річної фінансової звітності інвестиційно-інноваційній діяльності присвячені розділи: нематеріальні активи, основні засоби, капітальні інвестиції; фінансові інвестиції, доходи і витрати, будівельні контракти, використання амортизаційних відрахувань. Інформація щодо здійснених за рік капітальних вкладень наводиться у Примітках до річної фінансової звітності в рядках 280 – 340 графі 3 Розділу III «Капітальні інвестиції». У графі 4 Розділу III «Капітальні інвестиції» Приміток до річної фінансової звітності розкривається інформація щодо залишків капітальних інвестицій на кінець року в розрізі видів об'єктів капітальних вкладень. В окремих рядках впливатиме інформація щодо капітальних інвестицій в інвестиційну нерухомість (рядок 341) і фінансових витрат, включених до капітальних вкладень (рядок 342), здійснених за рік.

Серединська В., Загородна О., Федорович Р. та Бланк І. у своїх працях виділяють такі об'єкти аналізу :

виробнича структура капітальних інвестицій підприємства, яка відображає його майбутню галузеву диверсифікацію;

технологічна структура капітальних інвестицій – співвідношення витрат на будівельно-монтажні роботи, які вважаються пасивною частиною капітальних інвестицій і на придбання обладнання, машин, інструментів, які вважаються активною частиною;

відтворювальна структура капітальних інвестицій: співвідношення між інвестуванням у нове будівництво; у розширення діючих потужностей; у технічне переозброєння та реконструкцію [47, с 416; 4, с. 480].

Домбровська Н. у своїй праці означає, що для аналізу використовують дані бухгалтерського обліку, річних звітів і виробничо-фінансових планів, договорів з підрядними будівельними організаціями та організаціями з постачання техніки, проектно-кошторисну документацію по будівництву, титульні списки, акти на приймання та введення в експлуатацію закінчених об'єктів, багаторічних насаджень, придбання машин і технічного устаткування, акти на переведення в основне стадо ремонтного молодняка свого господарства та на приймання з капітального ремонту основних засобів, а також дані таблиць плану господарства і дані аналітичного обліку по синтетичному рахунку 15 «Капітальні інвестиції»

Аналіз введення в експлуатація провадять в натуральному і грошовому виразі за кошторисною, плановою на плановий рік і фактичною вартістю. Оцінку введених в експлуатація потужностей здійснюють за кошторисною і фактичною вартістю і використовують її для загальної характеристики реалізації плану і динаміки введення в експлуатацію основних засобів, для визначення фактичних витрат на створення основних засобів і повної первісної вартості, по якій зараховують на баланс підприємства МОТОР СІЧ [10, с. 10-11].

Серединська В., Загородна О., Федорович Р., Бланк І. визначають, що за умови існування альтернативних інвестиційних проектів і обмеженості вільних фінансових ресурсів, виникає необхідність оцінити їх економічну ефективність. Порівняння різних проектів і вибір кращого з них відбувається з використанням таких показників як: чистої теперішньої вартості (у оригіналі позначено

абревіатурою NPV), індекс прибутковості (у оригіналі позначено абревіатурою PI), внутрішньої норми окупності (у оригіналі позначено абревіатурою IRR) і періоду окупності (у оригіналі позначено абревіатурою PP) [47, с. 416; 4, с. 480]. Стисло охарактеризуємо кожен вищезгаданий показник.

Першим у тексті згадується показник NPV, який відображає абсолютний ефект інвестування. Цей ефект визначається шляхом віднімання від обсягу дисконтованого чистого грошового потоку обсягу дисконтованих капітальних витрат.

Другим у тексті згадується показник PI. При зіставленні дисконтованого грошового потоку за інвестиційним проектом і обсягом необхідних капітальних інвестицій отримують індекс прибутковості. Його можна розбирати як критеріальний, і як показник порівняльної оцінки при обґрунтуванні інвестиційного рішення. Якщо значення PI є меншим або рівним одиниці, то такий проект не буде прибутковим для інвестора і від нього варто відмовитися. Для реалізації необхідно обирати тільки ті інвестиційні проекти у яких індекс прибутковості більший за одиницю.

Третім у тексті згадується показник IRR, який означає ставку дисконтування (норма прибутку, бар'єрну ставку), при якій чиста теперішня вартість інвестиційного проекту дорівнює нулю. Тобто цей показник відповідає ставці дисконту, при якій грошові потоки, які надходять від реалізації проекту дорівнюють інвестиційним витратам.

Четвертим у тексті згадується показник PP, який відображає час необхідний підприємству для відшкодування капітальних (початкових) витрат. Протягом цього періоду за рахунок чистого грошового потоку, який надходить відбувається відшкодування понесених капітальних витрат. Цей показник особливо вагомий для бізнесу, якому властиве бистре старіння товару [48, с. 195 - 197].

За твердженням Сеніва Б., в аналізі ефективності інвестицій доцільно виділяти два відносно самостійні напрями:

аналіз довгострокових інвестицій, включаючи капітальні інвестиції;

аналіз поточних фінансових інвестицій.

Запропонована автором методика аналізу інвестицій у реконструкцію і технічне переозброєння діючих підприємств може застосовуватися для визначення, зіставлення та обґрунтування альтернативних управлінських рішень і проектів, розробки і виконання перед проектних заходів. На думку вченого, аналіз ефективності інвестиційних проектів потрібно проводити з урахуванням фактору ризику та інфляції. Для визначення рівня ризику під час інвестування рекомендується застосовувати такі методи, як статистичний, доцільності витрат, експертних оцінок, аналітичний та зіставлення аналогів. Під час планування капітальних інвестицій рівень інфляції рекомендується враховувати для визначення проектної рентабельності в ході оцінки майбутніх грошових потоків, оскільки ігнорування фактору інфляції може негативно відбитися на результатах аналізу ефективності інвестицій і призвести до недоцільного вибору інвестиційного проекту. Із нашої точки зору, окремі висновки автора є достатньо обґрунтованими і можуть бути використані під час розроблення методики комплексного аналізу капітальних інвестицій [49, с. 20].

Самбурська Н. запропонувала аутентичний підхід до аналізу основних засобів підприємств, який повинен проводитися у такій послідовності:

- аналіз середовища функціонування підприємства;
- оцінка ефективності використання основних засобів;
- прогнозування чистого доходу (виручки) від реалізації [50, с. 20].

Аналіз капітальних інвестицій, на думку Ізмайлов Я., повинен складатись із шести етапів:

- 1) аналіз динаміки і структури капітальних інвестицій;
- 2) аналіз відтворення основних засобів як об'єктів капітальних інвестицій;
- 3) аналіз впливу інвестиційної активності на рівень використання основних засобів;
- 4) аналітична діагностика джерел капітальних інвестицій;
- 5) аналіз ефективності капітальних інвестицій;
- 6) аналіз інноваційної спрямованості капітальних інвестицій.

Також Ізмайлов Я. для кожного з перелічених вище етапів визначив по два – три показники, такі, як: динаміки, питомої ваги, структури, коефіцієнтів, величин впливу, строків окупності, норм прибутку, інтегрального та часткових індексів. Твердить, що у контексті аналізу капітальних інвестицій не треба забувати про оцінку й аналіз інвестиційних та інноваційних проектів. Оцінку економічної ефективності інвестиційних проектів можна виконувати за традиційною, дисконтною та компаундинговою методиками. Нині перевага надається останній [13, с. 25-26].

Про аналіз інвестицій та інновацій Микитюк П. пише так: «Для аналізу впливу інвестиційних та інноваційних проектів на показники ефективності діяльності підприємства необхідно, щоб ефективність науково-технічних заходів та ефективність діяльності підприємства розраховували за допомогою показників, однорідних за економічним змістом» [25, с. 547].

За результатами аналізу надзвичайно важливо виявити інвестиційну ефективність нововведень і добре коли вона буде високою, а не середньою чи низькою. Про це можна судити за розміром внеску нововведення в зміну показників ефективності підприємства, який у загальному вимірюється у відсотках.

Таким чином, актуально, щоб у процесі аналізу капітальних інвестицій своєрідна увага приділялась аналізу інновацій, як найважливішого сегмента аналізу інвестицій. Оскільки, коли питома вага інновацій в інвестиціях невисока, то підприємство не має шансів вижити в конкурентній боротьбі. Також, дослідженнях важливо звернути увагу на галузеві особливості обліку капітальних інвестицій, розвинути систему рахунків аналітичного обліку таких інвестицій, уточнити перелік показників капітальних інвестицій за кожним етапом аналізу капітальних інвестицій [9, с. 258-266].

У табл. 2.1 безіменний автор інтернет простору навів п'ять етапів визначення ефективності інвестиційного проекту або пропозиції, розкривши сутність та мету кожного етапу.

Етапи визначення ефективності інвестиційного проекту

Етап	Сутність етапу	Мета етапу
1	2	3
Перший етап	Порівняльний аналіз рентабельності інвестиційного проекту або пропозиції з середнім рівнем відсотків банківського кредиту.	Визначення більш вигідних напрямів вкладення капіталу.
Другий етап	Порівняння рентабельності інвестиційного проекту або пропозиції з темпами інфляції в країні.	Мінімізація втрат грошових коштів від інфляції.
Третій етап	Порівняльний аналіз обсягу потрібних інвестицій та визначення мінімальної потреби в кредитах.	Вибір менш капіталомісткого варіанта.
Четвертий етап	Оцінка інвестиційних проектів і пропозицій за визначеними критеріями оптимізації.	Вибір оптимального варіанта інвестиційного проекту або пропозиції.
П'ятий етап	Оцінка стабільності щорічних надходжень від реалізації інвестиційного проекту або пропозиції.	Розподіл віддачі інвестицій.

Джерело: *Аналіз капітальних інвестицій.*
 URL: https://pidru4niki.com/1151051346491/bankivska_sprava/analiz_kapitalnih_investitsiy
 (дата звернення: 25.05.2021).[1].

Як наочно проілюстровано у табл.2.1, метою першого етапу проведення аналізу є визначення вигідних напрямів вкладення капіталу, для цього застосовують порівняльний аналіз рентабельності інвестиційного проекту або пропозиції з середнім рівнем відсотків банківського кредиту. Метою другого етапу проведення аналізу є зменшення втрат грошових коштів від інфляції, для цього необхідно проаналізувати темпами інфляції в країні. Метою третього етапу є вибір менш капіталомісткого варіанта, для цього слід порівняти обсяг потрібних інвестицій та визначити мінімальні потреби в кредитах. Мета четвертого етапу – це вибір оптимального варіанта інвестиційного проекту, для цього належить зробити оцінку інвестиційних проектів і пропозицій. Метою п'ятого етапу проведення аналізу визначення ефективності інвестиційного

проекту є розподіл віддачі інвестицій, для цього варто оцінити стабільність щорічних надходжень від реалізації інвестиційного проекту.

Таким чином, при оцінці, яка використовується в інвестиційній діяльності, крім кількісних та вартісних показників, вагоме значення посідає оцінка поточних і майбутніх доходів підприємства [3, с. 231]. Але у науковій літературі аналіз капітальних інвестицій обмежуються розрахунками показників їх динаміки та структури за різними видами, а кількість критеріїв оцінки їх ефективності надто звужена.

2.2 Аналіз незавершених капітальних інвестицій

Діяльність МОТОР СІЧ в частині капітальних інвестицій зобов'язана бути цілеспрямована на пошук можливостей підняття їхньої ефективності, зменшення строків будівництва, удосконалення якості, мобілізацію внутрішніх резервів підприємства для отримання найбільшого результату (ефекту) на одиницю витрат. МОТОР СІЧ здійснює капітальні інвестиції шляхом придбання, виготовлення та поліпшення об'єктів основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, здійснюючи придбання та створення об'єктів нематеріальних активів, купівлю та вирощування довгострокових біологічних активів. Не завжди на дату складання балансу вдається завершити капітальні інвестиції. Тому і виникло поняття «незавершені капітальні інвестиції» (далі у символах – ніжний індекс *нкі*), яке означає затрати з будівництва (виготовлення), придбання і поліпшення об'єктів основних засобів з початку і до закінчення зазначених робіт та введення об'єктів в експлуатацію [28].

Незавершені капітальних інвестицій відображаються у Консолідованому балансі (Звіті про фінансовий стан) МОТОР СІЧ (Форма № 1), за статтею «Незавершені капітальні інвестиції» (рядок 1005). Відображається за сальдом за Дт рахунку 15. Відображають вартість незавершених капітальних інвестицій на дату балансу капітальних інвестицій у необоротні активи на будівництво,

реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість необоротних активів), виготовлення, створення, вирощування, придбання об'єктів необоротних активів – основних засобів. Хоча незавершені капітальні інвестиції безпосередньо пов'язані із виготовленням або трансформацією основних засобів, тим не менш вони не є об'єктами основних засобів, їх обліковують в окремій групі. Вартість незавершених капітальних інвестицій не підлягає переоцінці та амортизації. Таким чином, базовим показником, що характеризує незавершені капітальні інвестиції, є «обсяг незавершених капітальних інвестицій», який позначено символом O_{nki}^f , де верхній індекс f означає останні дві цифри часового відрізка.

Найважливішою проблемою, яка виникає в процесі здійснення капітального інвестування, є як пошук оперативних джерел і ресурсів фінансування інвестицій, так і своєчасне повернення інвестованого капіталу. Тому дослідження інвестиційної діяльності організації, на думку Лень В., рекомендується починати із загальних показників. Важлива роль у відповіді на це питання належить аналізу динаміки обсягу та структури капітальних інвестицій [15, с. 556]. Стало бути, для визначення стану незавершених капітальних інвестицій слід обрати показники рядів динаміки. У якості найбільш затребуваних показників виступають:

Перший показник – ланцюговий темп приросту обсяг незавершених капітальних інвестицій, який позначено символом $T_{np}^n O_{nki}^f$. Слід зазначити, що ланцюговий темп приросту – це показник ряду динаміки, який показує на скільки % змінився поточний рівень показника, відносно з попереднім або базовим періодом. періоду перевищує рівень бази порівняння [46].

Другий показник – середній за період рівень ряду обсягів незавершених КІ, який позначено символом $CPPO_{nki}^f$, де верхній індекс f означає останні дві цифри часового відрізка. Необхідно зазначити, що $CPPO_{nki}^f$ динаміки – це узагальнена характеристика рівнів ряду динаміки за досліджуваний період, яка характеризує типовий розмір рівнів ряду [2].

Третій показник – середній за період ланцюговий темп приросту обсягів

незавершених капітальних інвестицій, який позначено символом $СЛТПО_{нкі}^f$, де верхній індекс f означає останні дві цифри часового відрізка. У свою чергу, $СЛТПО_{нкі}^f$ характеризує середній темп приросту, як відносну швидкість зміни показника у часі, як правило, у процентному виразі [2].

Четвертий показник – базовий за період темп приросту обсягів незавершених капітальних інвестицій, який позначено символом $БТПО_{нкі}^f$, де верхній індекс f означає останні дві цифри часового відрізка $БТПО_{нкі}^f$ вказує на швидкість з якою розвивається показник [46].

Обраний для дослідження часовий інтервал складається з п'яти відрізків, у якості яких виступають календарні роки: 2016 р., 2017 р., 2018 р., 2019 р. і 2020 р. Для розрахунку показників використаємо фінансову звітність МОТОР СІЧ за 2016-2020 рр., що додається, згідно з додатками (Додаток А, Додаток Б, Додаток В, Додаток Д). У табл. 2.2 розглянуто динаміку обсягів капітальних інвестицій МОТОР СІЧ за 2016- 2020 рр.

Таблиця 2.2

Динаміка обсягів незавершених капітальних інвестицій МОТОР СІЧ за 2016- 2020 рр.

Часовий відрізок, рік	Показники	
	$O_{нкі}^f$, грн.	$T_{пр}^l O_{нкі}^f$ %
2016	970986	-
2017	964874	-0,63
2018	923902	-4,2
2019	1024183	10,85
2020	1142440	11,54
У середньому за період		
$СРРО_{нкі}^f$ грн.	1005277	-
$СЛТПО_{нкі}^f$ %	-	4,39
$БТПО_{нкі}^f$ %		17,65

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Дані табл. 2.2 свідчать, що протягом 2017 і 2018 років МОТОР СІЧ більш ефективно реалізує капітальні інвестиції, оскільки $O_{нкі}^f$ знижуються: у 2017 р. порівняно з 2016 р. вони зменшились на 0,63 %, а у 2018 р. порівняно з 2017 р. – на 4,2 %. Таким чином, МОТОР СІЧ демонструє вміння управляти капітальними

інвестиціями. У наступних двох роках (2019 і 2020 рр.) спостерігається збільшення обсягу незавершених капітальних інвестицій. Так, у 2019 р. обсяг збільшився на 10,85 % порівняно з 2018 р., а у 2020 р. – на 14,54 % відносно 2019 р. Отже, темпи динаміки збільшення обсягів незавершених капітальних інвестицій набагато перевищували темпи динаміки зменшення незавершених капітальних інвестицій. У результаті за період обсяг незавершених капітальних інвестицій збільшився на 17,65 %, про що свідчить значення $БТПО_{нкі}^f$. Значення $СЛТПО_{нкі}^f$ (4,39 %) доводить, що у середньому щорічно обсяги незавершених капітальних інвестицій збільшувались. Значення $СРРО_{нкі}^f$ (1005277) поділяє період на два сегменти. До першого сегменту віднесено три роки (2016, 2017 і 2018 рр.), значення $O_{нкі}^f$ у яких нижче ніж у середньому за період. До другого сегменту віднесено два роки (2019 і 2020 рр.) значення $O_{нкі}^f$ у яких вище ніж у середньому за період. Можна зробити висновок щодо необхідності пошуку резервів освоєння капітальних інвестицій.

На рис. 2.1 наочно проілюстровано вищезгадані показники.

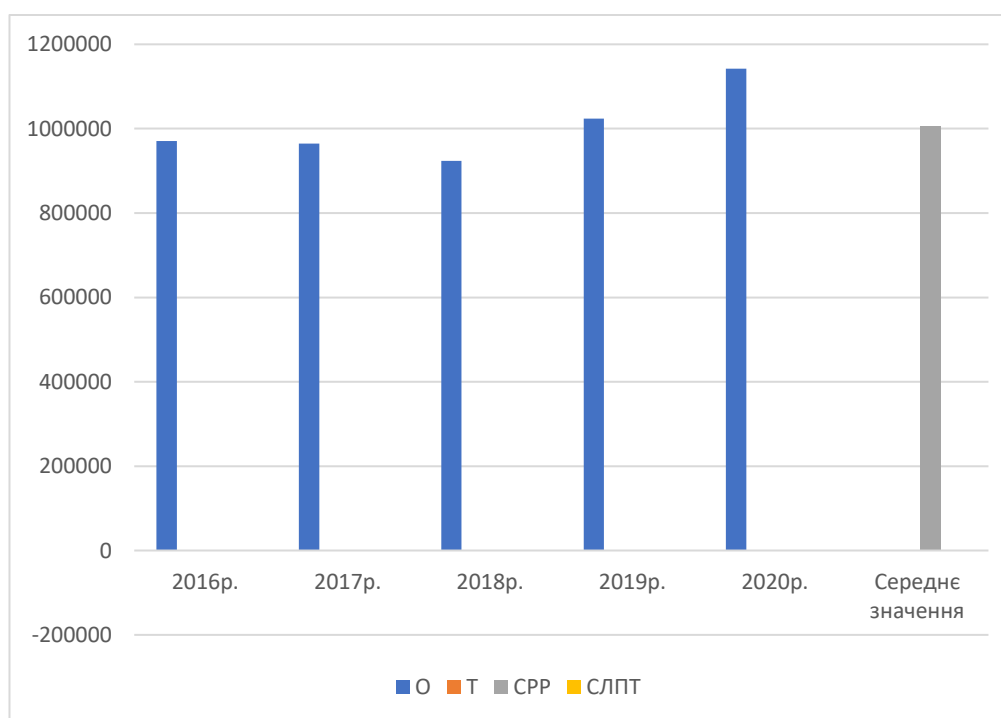

Рисунок 2.1 Динаміка обсягів незавершених капітальних інвестицій МОТОР СІЧ

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Відомості на рис. 2.1 демонструють зародження тенденції до збільшення обсягів незавершених капітальних інвестицій. Якщо у наступні кілька років темпи приросту залишаться незмінними, то МОТОР СІЧ не зможе повною мірою реалізувати завдання.

Окрім $O_{нкі}^f$, важливим показником, який характеризує незавершені капітальні інвестиції, слід вважати «частку обсягу незавершених капітальних інвестицій у обсязі активу балансу», який позначено символом $Ч_{нкі}$. Для позначення активу балансу обрано символ $A_б$. Актив балансу – частина бухгалтерського балансу, що відображає на певну дату всі наявні на даному підприємстві матеріальні цінності, кошти, борги різних осіб та установ у грошовому виразі. На цей показник звертають увагу Савченко А. та Олянецька М., які розглядають аналіз нематеріальних активів, тому ми використали цей показник для оцінки частки незавершених капітальні інвестиції у активі балансу [51, с. 3]. У табл. 2.3 подано динаміку значень показника $Ч_{нкі}$.

Таблиця 2.3

Частка незавершених КІ до активу балансу

Часовий інтервал, рік	$O_{нкі}^f$, грн	$A_б$, грн	$Ч_{нкі}$, %
2016	970986	25125654	3,8
2017	964874	29243457	3,2
2018	923902	27652379	3,34
2019	1024183	26892746	3,8
2020	1142440	28150817	4,05

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Отже, дані з табл. 2.3 свідчать про те, що не завжди коли зменшується $O_{нкі}^f$, то і зменшується $A_б$. У 2017 р. $O_{нкі}^f$ знизився порівняно з 2016 р., але $A_б$ збільшився, що свідчить про зростання виробничих можливостей підприємства. У 2018 р. порівняно з 2017 р. знизився обсяг незавершених капітальних інвестицій та актив балансу, що вказує на не високу інтенсивність виробництва. У 2019 р. порівняно з 2018 р. обсяг незавершених капітальних інвестицій зростає

і разом з тим зменшується актив балансу, що вказує на зниження господарського обороту та показує, що не завжди збільшення незавершених капітальних інвестицій призводить до збільшення активу балансу. У 2020 р. порівняно з 2019 р. O_{nki}^f зростає, що не є позитивним результатом, але актив балансу збільшується завдяки різним чинникам, що свідчить про збільшення інтенсивності виробництва. $Ч_{nki}$ в активі балансу складає менше 5 %. Ця частка є невеликою, але для того, щоб збільшувати економічні вигоди в майбутньому необхідно зменшити частку незавершених капітальних інвестицій.

Таким чином, вищеподане слід вважати стислим аналізом динаміки обсягів капітальних інвестицій. Наведена методика мінікомплексного динамічного аналізу дозволяє простежувати обсяг незавершених капітальних інвестицій за різний період часу. Це дозволяє збільшити точність отриманих даних, що допомагатиме підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень, щодо незавершених капітальних інвестицій.

2.3 Аналіз основних засобів як форми капітальних інвестицій

Капітальні інвестиції – це витрати на створення нових, а також оновлення діючих основних засобів, засіб здійснення як простого, так і розширеного їх відтворення. капітальних інвестицій як сукупність витрат, що утворюють вартість об'єкта основних засобів – це грошове вираження вартості, за якою об'єкт купують (будують, споруджують), доставляють і доводять до готовності для експлуатації плюс передбачувані витрати на його ліквідацію після закінчення терміну експлуатації.

Первісне формування основних засобів, їх діяльність та відтворення забезпечуються через фінансовий механізм, що створює фінансові фонди цільового призначення підприємства й опосередковує кругообіг вартості основних засобів. Фінансове забезпечення відтворення засобів виробництва здійснюється шляхом капітальних інвестицій, які є формою реального

інвестування і являють із себе економічну категорію системи відносин між підприємствами, зв'язаних із рухом вартості, що авансована у довгостроковому порядку в основні засоби.

Джерелами інформації для проведення аналізу основних засобів є:
 консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)(Форма № 1);
 звіт про фінансові результати (Форма № 2);
 нормативні, кошторисні та планові джерела інформації.

Обраним часовим інтервалом буде часовий інтервал, який ми обрали у підрозділі 2.2 : 2016 р.–2020 р.

Використовуючи методику аналізу Ізмайлова Я. наведену у підрозділі 2.1, яка радить другим етапом аналізу капітальних інвестицій провести динаміку відтворення основних засобів як об'єктів капітальних інвестицій [13, с. 25], проаналізуємо обсяг основних засобів за показниками наведеними у підрозділі 2.2.

У табл. 2.4 відображено динаміку обсягів основних засобів МОТОР СІЧ за 2016- 2020 рр. за такими показниками, як: ланцюговий темп приросту $O_{оз}^f$, $CPPO_{оз}^f$, $СЛТПО_{оз}^f$, $БТПО_{оз}^f$. Для розрахунку показників використаємо фінансову звітність МОТОР СІЧ за 2016-2020 рр., що додається згідно з додатками (Додаток А, Додаток Б, Додаток В, Додаток Д).

Таблиця 2.4

Динаміка обсягів основних засобів МОТОР СІЧ за 2016 – 2020 рр.

Часовий відрізок, рік	Показники	
	$O_{оз}^f$, грн.	$T_{пр}^f O_{оз}^f$ %
2016	6444350	–
2017	7033627	9,14
2018	6553584	-6,82
2019	6826960	4,17
2020	6460757	-5,36
У середньому за період		
$CPPO_{оз}^f$ грн.	6663855,6	-
$СЛТПО_{оз}^f$ %	-	0,28
$БТПО_{оз}^f$ %		0,25

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Дані табл. 2.4, свідчать, що у 2017 р, та 2019 р. основних засобів мають тенденцію до збільшення, отже зростає виробничий потенціал МОТОР СІЧ. У 2017 р. вартість основних засобів порівняно з 2016 р. зросла на 9,41 %, а у 2019 р. порівняно з 2018 р. зросла на 4,17 %. У наступних двох роках (2018 і 2020 рр.) спостерігається зменшення обсягу основних засобів. Вартість основних засобів зменшується у 2018 р. порівняно з 2017 р. на 6,8 % та у 2020 р. відносно 2019 р. на 5,36 %. Підсумовуючи зміни темпу динаміки протягом 2016-2020 рр. темпи динаміки збільшення обсягів основних засобів є майже рівними темпам динаміки зменшення основних засобів. У результаті за період обсяг основних засобів збільшився лише на 0,25 % про що свідчить значення $БТПО_{оз}^f$. Значення $СЛТПО_{оз}^f$ (0,28 %) доводить, що у середньому щорічно обсяги основних засобів збільшувались. Оскільки показник невисокий, то осяг основних засобів збільшувався та зменшувався за даний період майже рівномірно. У 2016 р., 2018 р. та у 2020 р. $O_{оз}^f$ менший за значення $СРРО_{оз}^f$ (6663855,6), а у 2017 р. та 2019 р. $O_{оз}^f$ більший. $БТПО_{оз}^f$ – 0,25%, що в загальному вказує на те, що на невеликий відсоток вартість основних засобів збільшується.

Аналізуючи стан основних засобів розраховують коефіцієнт зносу основних засобів та вивчають його динаміку за певні періоди. Також розраховують та досліджують оновлення основних засобів, коефіцієнт оновлення основних фондів, коефіцієнт придатності основних засобів [26, с. 91-101].

У табл. 2.5 проведено аналіз структури основних засобів МОТОР СІЧ за 2016 – 2020 рр. за допомогою показників ефективності використання основних засобів.

Таблиця 2.5

Аналіз структури основних засобів МОТОР СІЧ за 2016-2020 р.р.

№	Показник	Досліджуваний часовий інтервал, роки				
		2016	2017	2018	2019	2020
1	Фондовіддача, грн	2,14	1,49	1,95	1,47	1,77

2	Фондомісткість, грн	0,46	0,67	0,51	0,68	0,56
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,37	0,38	0,44	0,4	0,49
4	Коефіцієнт оновлення основних фондів	1,12	1,09	1,1	1,04	0,94
5	Коефіцієнт придатності основних засобів	0,62	0,61	0,59	0,55	0,53

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Оцінюючи дані, що наведені в табл. 2.5, можна зробити висновок, що протягом досліджуваного періоду відбулися зміни в складі та структурі основних засобів підприємства. Найбільший показник фондовіддачі МОТОР СІЧ має у 2016 р. – 2,14, що свідчить про те, що у цьому році найефективніше використовуються основні засоби, а найнижчий у 2019 р. – 1,47, що вказує на неефективність використання основних засобів. У 2020 р. порівняно з 2016 р. фондовіддача зменшилась на 0,37, але порівняно з 2019 р. збільшилась на 0,3. Тобто, у 2020 р. ефективність управління основними засобами в компанії зростає.

Фондомісткість у 2020 р. зросла на 0,1 порівняно з 2016 р., що свідчить про те, що знижується ефективність виробництва. Це означає те, що якісь основні засоби не задіяні в повному обсязі в виробничому процесі. Але у 2020 р. фондомісткість зменшилась на 0,12 порівняно з 2019 р. і вказує на те, що ефективність виробництва підвищується.

Коефіцієнт зносу основних засобів у 2020 р. є найбільшим серед досліджуваних років. Тобто техніка зношується більшими темпами, ніж в попередній рік. А найменший коефіцієнт зносу основних засобів у 2016 р. – 0,37, що показує найменшу ступінь зносу основних засобів.

Коливання коефіцієнта оновлення основних фондів впродовж 2016 – 2020 рр. досягається у межах 0,94 – 1,12. Цей коефіцієнт показує рівень введення в експлуатацію нових основних виробничих фондів у вартісному виразі.

Оптимальним рівнем коефіцієнта придатності основних засобів вважається

більшим за 0,8. У нас показники в межах 0,53-0,62, а це свідчить про передкризовий рівень на підприємстві.

Отже, як бачимо, ефективність використання основних фондів підприємства можна зробити висновки, що ефективність використання основних фондів знижувалась в 2018 – 2019 рр. та має тенденцію до покращення в 2020 р.

На рис. 2.2 наведено наочно динаміку змін первісної вартості та зносу основних засобів на МОТОР СІЧ за 2016 – 2020 р.

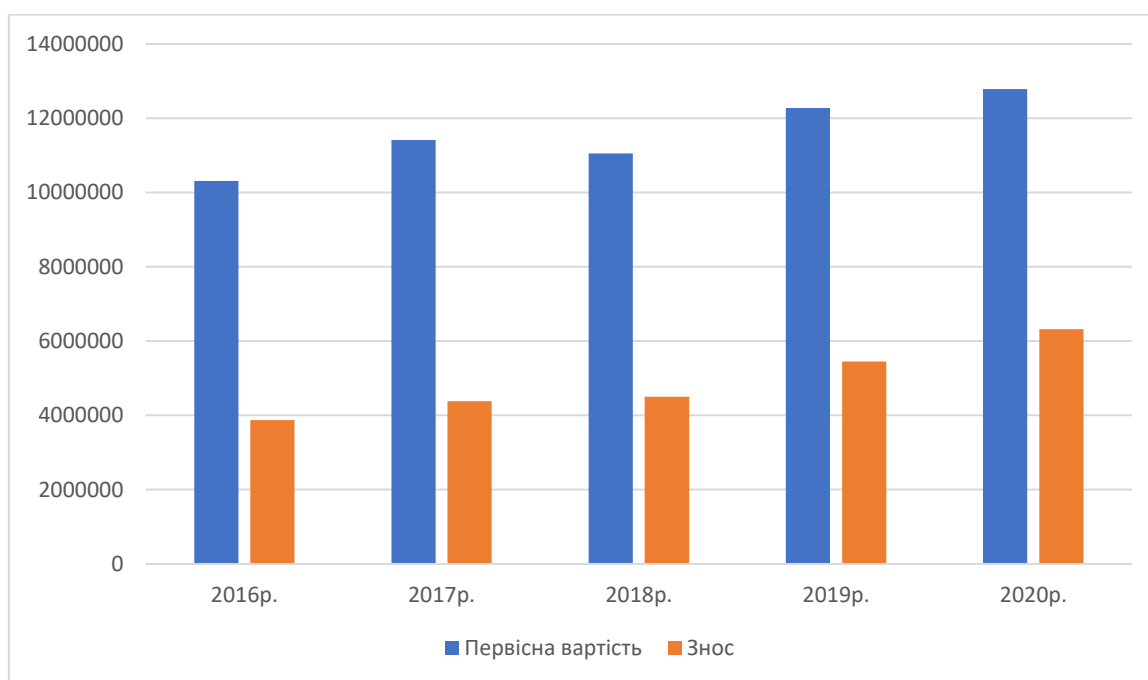

Рисунок 2.2 Динаміка змін первісної вартості та зносу основних засобів на МОТОР СІЧ за 2016 – 2020 р.

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Отже, проаналізувавши дану діаграму, знос основних засобів збільшується з кожним роком. Це свідчить про зношування техніки швидкими темпами. Первісна вартість найбільшого значення набуває у 2020 р., а найменшого у 2016 р.

Отже, оскільки основні засоби до моменту введення в експлуатацію обліковують у складі капітальних інвестицій. Тому показники, які ми проаналізували характеризують ефективність використання основних засобів та

дають змогу оцінити наявний технічний стан основних засобів та визначити інтенсивність їх оновлення, а також оцінити використання всієї їх сукупності, яка характеризує кінцевий результат їх використання.

2.4 Аналіз інших необоротних матеріальних активів як форми капітальних інвестицій

Незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи – це капітальні інвестиції у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання об'єктів необоротних матеріальних активів, впровадження яких в експлуатацію на дату балансу не відбулося, а також авансові платежі для фінансування будівництва. Необоротні активи МОТОР СІЧ – це сукупність господарських засобів, що використовуються протягом тривалого часу, вартість яких поступово меншає у зв'язку із фізичним і моральним зносом. Від забезпеченості підприємства необоротними активами та ефективності їх вжитку багато в чому залежить господарська діяльність та фінансовий стан підприємства.

Джерелами інформації для проведення аналізу інших необоротних матеріальних активів на МОТОР СІЧ є :

консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)(Форма № 1);

звіт про фінансові результати (Форма № 2);

звіт про власний капітал (форма № 4);

примітки до фінансової звітності: форма № 5.

Аналіз інших необоротних матеріальних активів розпочинають з оцінювання їх обсягу та динаміки. У цілому збільшення обсягу активів МОТОР СІЧ є ствердною тенденцією, адже вказує на ріст масштабів господарювання МОТОР СІЧ та рівень його надійності. Проте, зростання інших необоротних матеріальних активів не завжди веде до позитивних наслідків у діяльності підприємства, адже може супроводжуватися зниженням оборотності капіталу,

погіршенням фінансової стійкості. Позитивні наслідки існуватимуть тоді, коли темпи приросту виручки від реалізації продукції, прибутку перевищуватимуть темпи приросту інших необоротних матеріальних активів [51, с. 3].

Череп А. та Пухальська А. пропонують провести аналіз забезпеченості інших необоротних матеріальних активів за допомогою аналізу динаміки показників (абсолютні та відносні відхилення) вартості та структури протягом часу [54, с. 469].

У табл. 2.6. наведено значення показників аналізу інших необоротних матеріальних активів на вже вибраному нами у підрозділі 2.2 проміжку часу (2016 – 2020 рр.) за статтею 1090 консолідованого балансу (Звіт про фінансовий стан) за обраними показниками (підрозділ 2.2). Для розрахунку показників використаємо фінансову звітність МОТОР СІЧ за 2016-2020 рр., що додається, згідно з додатками (Додаток А, Додаток Б, Додаток В, Додаток Д).

Таблиця 2.6

Динаміка обсягів інших необоротних матеріальних активів МОТОР СІЧ за 2016- 2020 рр.

Часовий відрізок, рік	Показники	
	$O_{інма}^f$ грн.	$T_{пр}^n O_{інма}^f$ %
2016	205369	–
2017	418867	103,95
2018	299797	-28,42
2019	75986	-74,65
2020	26323	-65,35
У середньому за період		
$СРРО_{інма}^f$ грн.	205268,4	–
$СЛТПО_{інма}^f$ %	–	-16,12
$БТПО_{інма}^f$ %	–	-87,18

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Дані табл. 2.6, свідчать, що інші необоротні матеріальні активи зростають лише у 2017 р. на 103,95 % порівняно з 2016 р., у всіх інших роках спостерігається тенденція до зниження: у 2018 р. порівняно з 2017 р. на 28,42 %, у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 74,65 %, у 2020 р. порівняно з 2019 р. на 65,35 %, що свідчить про приділення недостатньої уваги обсягу інших необоротних

матеріальних активів. Підсумовуючи зміни темпу динаміки обсягу інших необоротних матеріальних активів протягом 2016-2020 рр. темпи динаміки збільшення обсягів основних засобів є значно менші за темпи динаміки зменшення основних засобів. Значення $БТПО_{інма}^f$ у результаті за період обсяг основних засобів зменшився лише на 87,18 %, що вказує на зменшення масштабів господарювання МОТОР СІЧ. У середньому щорічно обсяги інших необоротних матеріальних активів зменшувались на 16,12 %, що вказує показник $СЛТПО_{інма}^f$.

На рис. 2.3 наведено наочно ці дані за допомогою діаграми.

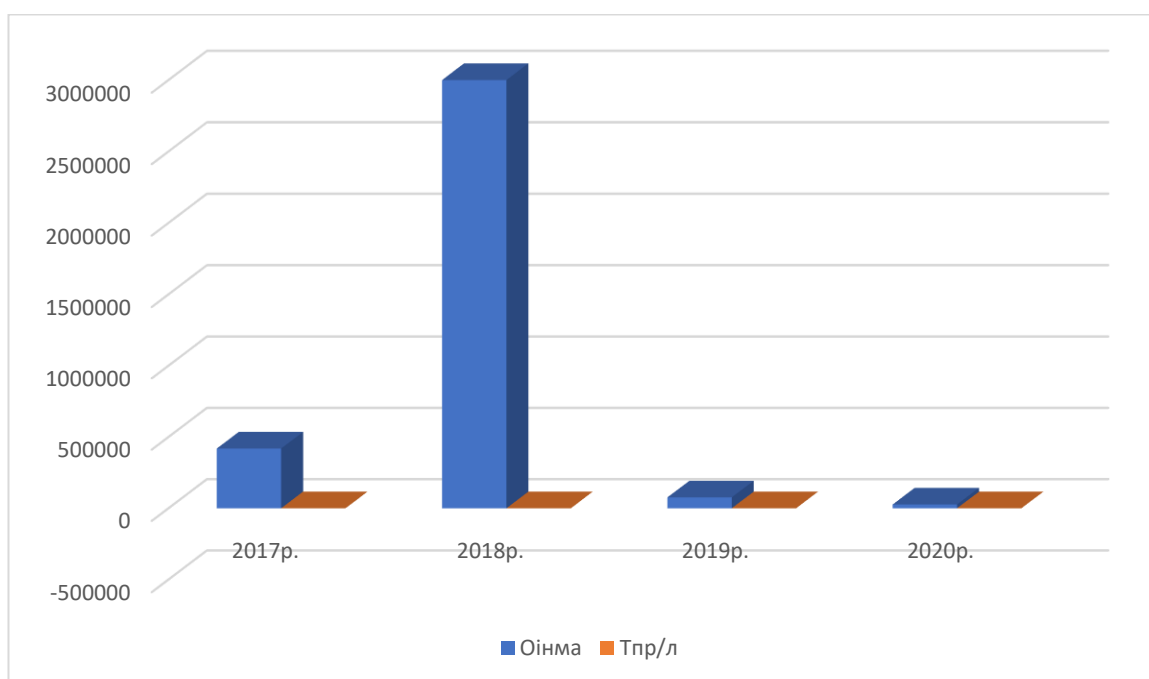

Рис. 2.3 Динаміка обсягу та темпу приросту інших необоротних матеріальних активів на МОТОР СІЧ.

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Дані на рис. 2.3 демонструють найбільше значення $O_{інма}^f$ у 2018 р. У наступних роках (2019 – 2020 р.) спостерігається різка тенденція до зменшення обсягів інших необоротних матеріальних активів.

Отже, діяльність МОТОР СІЧ вагомою мірою залежить від їх забезпеченості необоротними матеріальними активами, в тому числі іншими необоротними

матеріальними активами. Тому велике значення має як систематичне оцінювання стану динаміки обсягу інших необоротних матеріальних активів, так та аналіз ефективності їх використання. Одним із необхідних та важливих чинників збільшення обсягу та удосконалення якості виробленої продукції є забезпеченість МОТОР СІЧ іншими необоротними матеріальними активами. Оскільки цей показник на МОТОР СІЧ з кожним роком зменшується, то підприємство може зазнавати певних збитків.

2.5 Аналіз нематеріальних активів як форми капітальних інвестицій

Капітальні інвестиції в нематеріальні активи – це інвестиції на придбання, створення і модернізацію нематеріальних активів, використання яких за призначенням на дату балансу не відбулося. Тому, розбираючи дане поняття, варто відрізнити капітальні інвестиції від об'єктів необоротних активів. Значення нематеріальних активів для розвитку бізнесу є дуже вагомим через те, що вони підвищують інвестиційну привабливість, прибутковість, рівень конкурентоздатності суб'єктів господарювання. Тому, Чуб Я. особливо важливим вважає здійснити аналіз динаміки обсягу нематеріальних активів, адже що більша їх вартість у загальній вартості активів, то більша інвестиційна привабливість підприємства [53, с. 225-229].

Джерелами інформації для проведення аналізу нематеріальних активів на МОТОР СІЧ є :

- консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)(Форма № 1);
- звіт про фінансові результати (Форма № 2);
- звіт про власний капітал (форма № 4);
- примітки до фінансової звітності: форма № 5.

Аналіз нематеріальних активів буде проведено на вибраному нами часовому відрізку у підрозділі 2.2 (2016 – 2020 рр.).

У табл. 2.7 визначено загальний обсяг нематеріальних активів на МОТОР

СІЧ у вартісному вираженні та простежимо динаміку порівняно з попередніми періодами у відсотковому вираженні. Для розрахунку показників використаємо фінансову звітність МОТОР СІЧ за 2016-2020 рр., що додається, згідно з додатками (Додаток А, Додаток Б, Додаток В, Додаток Д).

Таблиця 2.7

Динаміка обсягів нематеріальних активів МОТОР СІЧ за 2016- 2020 рр.

Часовий відрізок, рік	Показники	
	$O_{нма}^f$ грн.	$T_{пр}^l O_{нма}^f$ %
2016	5366	–
2017	3695	-31,14
2018	2520	-31,79
2019	10625	321,6
2020	5059	-52,38
У середньому за період		
$СРРО_{нма}^f$ грн.	5453	–
$СЛТПО_{нма}^f$ %	–	206,29
$БТПО_{нма}^f$ %	–	-5,7

Джерело: розроблено автором на основі звітності ПАТ «Мотор Січ»[29].

Дані табл. 2.7 свідчать, що протягом даного відрізка часу нематеріальні активи зменшуються. $O_{нма}^f$ зростає лише у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 321,38 %. Усі інші роки обсяг нематеріальних активів зменшується у 2017 р. порівняно з 2016 р. на 31,14 %, у 2018 р. порівняно з 2017р . на 31,79 %, у 2020 р. порівняно з 2019 р. на 52,38 %. становить 5453грн. $СЛТПО_{нма}^f$ складає 206,29 % завдяки різкому збільшенню показника $T_{пр}^l$ у 2019 р.. $БТПО_{нма}^f$ має від'ємне значення -5,7 %, що свідчить, що у результаті за період обсяг нематеріальних активів зменшився. Отже, аналіз наявності та використання нематеріальних активів є важливою складовою аналізу фінансового стану підприємства, що сприяє підвищенню ефективності системи управління конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках і є перспективним напрямом наступних досліджень. Цей показник на МОТОР СІЧ знижується у 2017 р., 2018 р. та 2020 р., що свідчить про те, що МОТОР СІЧ не є інвестиційно привабливим підприємством. Хоча у 2019 р. цей показник є задовільним, адже у 2019 р. порівняно з 2018 р. обсяг нематеріальних активів виріс у 321,6 %.

ВИСНОВКИ

Дослідження, наведені у випускній роботі, розкривають теоретичні положення, емпіричні ракурси та рекомендацій щодо обліку капітальні інвестиції на МОТОР СІЧ. Основні висновки та результати, які одержано в ході проведеного дослідження, такі:

1. Регулювання обліку капітальними інвестиціями здійснюється законодавчою та виконавчою гілками влади. Облік капітальних інвестицій регулюються Податковим Кодексом України, Законом України «Про інвестиційну діяльність», Постановою Кабінету міністрів України Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів», Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. №561 (зі змінами і доповненнями), Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433, Методикою розрахунку індексу капітальних інвестицій, П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», М(С)БО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства», М(С)БО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність», М(С)БО 1 «Подання фінансової звітності», М(С)БО 1 «Подання фінансової звітності».

2. Отже, вважаємо найбільш доцільне визначення капітальних інвестицій відповідно до Ст. 14 Податковий кодекс України: «капітальні інвестиції– це господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації відповідно до норм цього Кодексу». Визначили, що капітальних інвестицій є складним об'єктом управління, що характеризується багатьма чинниками, впливає на результати операційної діяльності підприємства, безпосередньо впливає на фінансовий стан суб'єктів господарювання та їх технічну базу, є економічною категорією, що забезпечує

розвиток підприємства.

3. Управління ефективністю використання капітальних інвестицій було проведено на основі підприємства МОТОР СІЧ. Визначили, що первинний облік обсягів і витрат капітальних інвестицій організовується залежно від способу виконання будівельно-монтажних робіт, виду капіталовкладень та каналів і способів придбання машин, обладнання та устаткування. Синтетичний облік капітальних інвестицій ведеться на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» за такими субрахунками:

152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»;

153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів»;

154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»

До капітальних інвестицій належать інвестиції у нові та існуючі матеріальні та нематеріальні активи, які були придбані, у тому числі за договором фінансового лізингу, або створені для власного використання зі строком служби більше одного року, включаючи невироблені активи (земля, авторські права, ліцензії, патенти, гудвіли тощо), а також витрати на будівництво житла для подальшого продажу (передачі). Теж до показника капітальні інвестиції відносяться витрати, які пов'язані з поліпшенням об'єкта, що призводять до збільшення його строку служби або виробничої потужності, та не відносяться витрати на технічне обслуговування та поточні ремонти.

4. Посилання на думку науковців з питання обліку капітальних інвестицій, свідчить про те, що на думку Височана О., документообіг капітальних інвестицій є досить складним та громіздким внаслідок відсутності єдиних методологічних підходів і базисів для підходящого обліку та документування даної ділянки. Крупка Я. у своєму дослідженні пропонує підхід до обліку капітальних інвестицій, що базується на уточненні видів адміністративних витрат, які в більшості випадків носять дискусійний характер і ручне їх регулювання не вирішить проблеми.

5. Посилаючись на визначення поняття «капітальні інвестиції» наведені у підрозділі 1.3, залежно від рівня реалізації капітальних інвестицій можна

виділити два напрями аналізу капітальних інвестицій:

перший – реалізовані капітальні інвестиції, які приймають форму основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальні активи;

другий напрям показник «незавершені капітальні інвестиції».

6. Незавершені капітальні інвестиції відображаються у Консолідованому балансі (Звіті про фінансовий стан) МОТОР СІЧ (Форма № 1), за статтею «Незавершені капітальні інвестиції» (рядок 1005). Для визначення стану незавершених капітальних інвестицій було обрано такі показники рядів динаміки: $T_{пр}^l O_{нкі}^f$, $СРРО_{нкі}^f$, $СЛТПО_{нкі}^f$, $БТПО_{нкі}^f$. Обсяги капітальних інвестицій знижуються: у 2017 р. порівняно з 2016 р. на 0,63 %, а у 2018 р. порівняно з 2017 р. – на 4,2 %. Таким чином, МОТОР СІЧ демонструє вміння управляти капітальними інвестиціями. У наступних двох роках (2019 і 2020 рр.) спостерігається збільшення обсягу незавершених капітальних інвестицій. Так, у 2019 р. обсяг збільшився на 10,85 % порівняно з 2018 р., а у 2020 р. збільшилась на 14,54 % відносно 2019 р.

7. Аналіз стану основних засобів наведений у табл. 2.4, свідчить про зміни темпу динаміки обсягів основних засобів протягом 2016-2020 рр. темпи динаміки збільшення обсягів основних засобів є майже рівними темпам динаміки зменшення основних засобів. Значення $СЛТПО_{оз}^f$ (0,28 %) доводить, що у середньому щорічно обсяги основних засобів збільшувались. Оскільки показник невисокий, то обсяг основних засобів збільшувався та зменшувався за даний період майже рівномірно.

8. Аналіз незавершених капітальні інвестиції у формі інших необоротних матеріальних активів, свідчить про приділення недостатньої уваги обсягу іншим необоротним матеріальним активам. Оскільки інші необоротні матеріальні активи зростають лише у 2017 р. на 103,95 % порівняно з 2016 р., у всіх інших роках спостерігається тенденція до зниження: у 2018 р. порівняно з 2017 р. на 28,42%, у 2019р. порівняно з 2018 р. на 74,65 %, у 2020р. порівняно з 2019 р. на 65,35 %.

9. Обсяг нематеріальних активів МОТОР СІЧ знижується у 2017 р., 2018 р.

та 2020 р., що свідчить про те, що МОТОР СІЧ не є інвестиційно привабливим підприємством. Хоча у 2019 р. цей показник є задовільним, адже у 2019 р. порівняно з 2018 р. обсяг нематеріальних виріс у 321,6 %. Аналіз динаміки обсягу нематеріальних активів є важливою складовою аналізу фінансового стану підприємства, що сприяє підвищенню ефективності системи управління конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз капітальних інвестицій. URL: https://pidru4niki.com/115105134649/1/bankivska_sprava/analiz_kapitalnih_investitsiy (дата звернення: 25.05.2021).
2. Аналітичні показники динаміки. URL: https://stud.com.ua/20691/statistika/analitichni_pokazniki_ryadu_dinamiki (дата звернення: 30.05.2021).
3. Бондар М.І. Концепція вдосконалення обліку капітальних інвестицій. Облік і фінанси АПК. 2007. № 11-12. 230-234 с.
4. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия. Київ: «Ника-Центр», 2003. 480 с.
5. Бандурка О.М., Коробов М.Я. Фінансова діяльність підприємства. Київ: Либідь, 1998. 312 с.
6. Височан О.С., Гнатюк Р.І. Первинний облік капітальних інвестицій. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2013. С. 85-87.
7. Грона, Н. М. Аудит і аналіз капітальних інвестицій підприємства. 2018. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/32531/1/%D0%93%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0.pdf> (дата звернення 24.05.2021).
8. Бандер О.І., Домбровська Н.Р. Порівняльний аналіз класифікацій капітальних інвестицій. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка, 24, Вип. 1: 2019. 119-125 с.
9. Дерій В.А., Камінська Т.Г. Облік і аналіз капітальних інвестицій для забезпечення розвитку процесу виробництва. *Проблеми економіки*. № 3. 2015. С. 258-266.
10. Домбровська Н.Р. Особливості організації економічного аналізу капітальних інвестицій. 2019. 10-11 с.
11. Інструкція про застосування Плану рахунків № 291: затв. наказом Мінфіну України від 30.11.1999. *Офіційний вісник України*. 1999. № 52. Ст. 2606.
12. Игоница Л.Л. Инвестиции: учеб. пособ. Минск: Экономистъ, 2005. 478 с.
13. Измайлов Я. О. Облік і аналіз капітальних інвестицій: організація і методика (на матеріалах гірничо-збагачувальних підприємств) : автореф. дис.

канд. екон. наук : спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Київ. 2009. 20-23 с.

14. Крупка Я.Д. Бухгалтерський облік в будівництві: навч. посіб./ ред. Задорожний З.В., Мельник Р.О. Тернопіль: ПП«Принтер-інформ». 2004. 514 с.

15. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посібник / ред. Гливенко В.В. Київ: Центр навчальної літератури, 65. 2006. 556 с.

16. Лисенкова Н.В. Економічна сутність інвестицій Вісник ХДАК. Вип. 44.2015. 73-81 с.

17. Методика розрахунку індексу капітальних інвестицій: затв. наказом Державного комітету статистики України N 494 від 25.12.2009. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN52777> (дата звернення 18.05.2021).

18. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003р. №561 (зі змінами і доповненнями). *Бізнес-Бухгалтерія-Право. Податки. Консультації*. 2008. № 13.

19. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13> (дата звернення 20.05.2021).

20. М(С)БО 28 – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Інвестиції в асоційовані підприємства». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_046#Text (дата звернення 20.05.2021).

21. М(С)БО 27 – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Консолідована та окрема фінансова звітність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_045#Text (дата звернення 20.05.2021).

22. М(С)БО 1 – Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку «Подання фінансової звітності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення 20.05.2021).

23. МСФЗ 16 – Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU17207> (дата звернення 20.05.2021).

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Міністерство фінансів України: офіц. веб-сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/mizhnarodni->

[standartifinansovoi-zvitnosti](#)(дата звернення 21.05.2021).

25. Микитюк П.П. Аналіз ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств : теорія і практика: дис на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет. 2011. 547 с.

26. Мулик Т.О., Мулик Я.І. Методичний інструментарій аналізу фінансової безпеки підприємств в системі економічних аспектів виробництва біопалива. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 9. С. 91–101.

27. Остапчук Т.П. Облік і контроль капітальних інвестицій: теорія і практика здійснення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Тернопіль, 2004. 21 с.

28. Облік незавершених капітальних інвестицій. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/10000454> (дата звернення:30.05.2021).

29. Офіційний сайт ПАТ «Мотор Січ». URL: <http://www.motorsich.com/ukr/>

30. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010. № 2755-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 92. Ст. 3248.

31. Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»: постанова Каб. міністрів України від 29.11.2006 № 1655. *Офіційний вісник України*. 2006. № 48. Ст. 3197.

32. П(С)БО 7 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Мінфіну України від 27.04.2000. №92. *Офіційний вісник України*. 2000. № 21. Ст. 871.

33. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 №1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 4. Ст. 646.

34. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 28.12.94. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 4. Ст. 28.

35. П(С)БО 15 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» затверджене наказом Мінфіну України від 14.12.1999р. № 860. *Офіційний вісник*

України. 1999. № 50. Ст. 2503.

36. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291 (зі змінами і доповненнями). *Офіційний вісник України*. 1999. № 52. Ст. 2606.

37. П(С)БО 12 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» затверджене наказом Мінфіну України від 17.05.2000р. № 284. *Офіційний вісник України*. 2000. № 21. Ст. 870.

38. П(С)БО 1 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Мінфіну України від 23.07.2019р. №z0336. *Офіційний вісник України*. 2013 р. № 19. Ст. 665.

39. П(С)БО 31 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: затв. наказом Мінфіну України від 28.04.2006. № 415 *Офіційний вісник України*. 2006. № 22. Ст. 1681.

40. П(С)БО 10 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом Мінфіну України від 08.10.1999. *Офіційний вісник України*. 1999. № 43. Ст. 2166.

41. Пушкар М.С. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні. Тернопіль: арт -бланш. 2002. 220 с.

42. П(С)БО 8 – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: затв. наказом Мінфіну України від 18.10.99. №z0336. *Офіційний вісник України*. 1999. № 44. Ст. 229.

43. Подмешальська Ю. В., Мельник С.В. Аналіз сутності категорії капітальні інвестиції з метою організації обліку на підприємстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Економічні науки. 2015. С. 161-164.

44. Попович П.Я. Економічний аналіз суб'єктів господарської діяльності. Тернопіль.: Економічна думка, 2004. 100 с.

45. Радевич Т.В. Нормативно-правове регулювання сутності капітальних інвестицій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 23. 64-68 с.

46. Ряди динаміки. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D1%8F%D0%B4%D0%B8_%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B8 (дата звернення:30.05.2021).

47. Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович Р.В.. Економічний аналіз : навч. посібник; /за ред. Проф Федоровича Р.В.. Тернопіль: Видавництво Астон. 2010. 416 с.

48. Серединська В.М., Лужняк Л.Й. Аналіз капітальних інвестицій підприємства. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: міжн. наук.-практ. інтернет конф. 27.12.2019.Тернопіль. 2019. 195-197 с.

49. Сенів Б.Г. Аналіз ефективності інвестицій в реконструкцію і технічне переозброєння діючих підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.06.04 / Тернопіль. 2004. 20 с.

50. Самбурська Н.І. Облік і аналіз основних засобів на підприємствах водопостачання і водовідведення : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.09. Одеський національний економічний університет. Одеса, 2013. 20 с.

51. Савченко А.М., Олянецька М.С. Особливості аналізу необоротних активів на прикладі підприємства ПАТ «Харківська бісквітна фабрика». 2019. 3 с.

52. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер. с англ.. Київ: *Видавництво Знання*. 2000. 576 с.

53. Чуб Ю.В. Аналіз наявності та використання нематеріальних активів. Економічний аналіз. 2014. 225-229 с.

54. Череп А.В., Пухальська А.П. Аналіз забезпеченості та ефективності використання нематеріальних активів машинобудівними підприємствами Запорізького регіону. 2011. 469 с.

55. Шишкова Н.Л, Шевченко О.О. Гармонізація обліку капітальних інвестицій підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. С. 64 .

ДОДАТКИ

Додаток А

Актив Звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2016 р.

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за СДРІОУ	2017	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	14307794		
Вид економічної діяльності	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування	за КОПФГ	2310137500		
Середня кількість працівників	26537	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	проспект Моторобудівників, буд. 15, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69068		30.30		
Одиниця виміру:	тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2-к), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "у" у відповідній клітинці):	за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
	за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2016 р.

Форма №1-к Код за ДКУД: 1801007

А К Т И В	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 884	5 366
первісна вартість	1001	2 770	7 583
накопичена амортизація	1002	886	2 217
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	5 733 581	6 443 786
первісна вартість	1011	8 686 955	10 314 752
знос	1012	2 953 374	3 870 966
Інвестиційна нерухомість	1015	28 457	26 824
первісна вартість	1016	35 011	35 061
знос	1017	6 554	8 237
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	58 603	27 082
інші фінансові інвестиції	1035	29 824	1 545
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	120 717
Гудвіл при консолідації	1055	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	92 439	205 369
Усього за розділом I	1095	5 944 788	6 830 689
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	10 500 001	13 192 781
Виробничі запаси	1101	3 365 997	3 816 055
Незавершене виробництво	1102	6 563 541	8 401 944
Готова продукція	1103	552 776	958 682
Товари	1104	17 687	16 100
Поточні біологічні активи	1110	138	165
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	915 209	1 125 428
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	871 230	581 123
з бюджетом	1135	281 971	49 041
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 370	47
з нарахованих доходів	1140	383	375
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	154 770	322 801
Поточні фінансові інвестиції	1160	635 516	559 935
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 273 420	2 352 855
Готівка	1166	804	1 672
Рахунки в банках	1167	1 149 135	2 349 829
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:	1181	-	-
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	40 183	110 351
Усього за розділом II	1195	14 672 821	18 294 855
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	11 539	110
Баланс	1300	20 629 148	25 125 654

Актив Звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2017 р.

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МОТОР СІЧ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за СДРІОУ	2018 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	14307794
Вид економічної діяльності	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування	за КОПФГ	2310137500
		за КВЕД	230
Середня кількість працівників	1 25445		30.30
Адреса, телефон	проспект Моторобудівників, буд. 15, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69068	0617204797	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2-к), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Форма №1-к Код за ДКУД 1801007

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5 366	3 695
первісна вартість	1001	7 583	8 688
накопичена амортизація	1002	2 217	4 993
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	6 444 350	7 033 627
первісна вартість	1011	10 314 832	11 414 431
знос	1012	3 870 482	4 380 804
Інвестиційна нерухомість	1015	26 824	26 744
первісна вартість	1016	35 061	36 671
знос	1017	8 237	9 927
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість	1021	-	-
накопичена амортизація	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	35 178	35 933
інші фінансові інвестиції	1035	1 545	1 546
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	120 717	115 505
Гудвіл при консолідації	1055	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	205 369	418 867
Усього за розділом I	1095	6 839 349	7 635 917
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 308 727	14 365 601
Виробничі запаси	1101	3 815 509	4 218 462
Незавершене виробництво	1102	8 507 188	8 921 359
Готова продукція	1103	969 930	1 206 139
Товари	1104	16 100	19 641
Поточні біологічні активи	1110	165	87
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 121 133	3 195 027
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	581 123	562 501
з бюджетом	1135	49 041	270 757
у тому числі з податку на прибуток	1136	47	24
з нарахованих доходів	1140	375	490
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	322 809	359 056
Поточні фінансові інвестиції	1160	559 935	9 313
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 352 855	2 756 289
Готівка	1166	1 672	1 591
Рахунки в банках	1167	2 349 829	2 752 625
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних вишлат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	115 410	88 081
Усього за розділом II	1195	18 411 573	21 607 202
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	110	338
Баланс	1300	25 251 032	29 243 457

Актив Звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2018 р.

		КОДИ		
		2020	01	01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство «Мотор Січ»	за ЄДРПОУ		
Територія	Шевченківський	за КОАТУУ		
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КОПФГ		
Вид економічної діяльності	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування	за КВЕД		
Середня кількість працівників	21,324			
Адреса	пр. Моторобудівників, 15, м. Запоріжжя, Шевченківський, Запорізька область, 69068, Україна, телефон 0617204211			
Одиниця виміру: у тисячах гривень				
Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):				
за Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за Міжнародними стандартами фінансової звітності				
		V		

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р. та 31 грудня 2018 р.

Форма № 1-к

Код за ДКУД

1801007

Актив	Код рядка	1 січня 2018 (перераховано)	31 грудня 2018 (перераховано)	31 грудня 2019	Примітки
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:	1000	3,695	2,520	10,625	
первісна вартість	1001	8,688	9,471	19,658	
накопичена амортизація	1002	(4,993)	(6,951)	(9,033)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	964,874	923,902	1,024,183	10
Основні засоби:	1010	5,929,509	6,553,584	6,826,900	10
первісна вартість	1011	10,018,586	11,055,187	12,277,372	
знос	1012	(4,089,077)	(4,501,603)	(5,450,472)	
Інвестиційна нерухомість	1015	26,744	49,003	27,908	
первісна вартість	1016	36,671	60,141	39,922	
знос	1017	(9,927)	(11,138)	(12,014)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:					
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	31,272	22,038	24,429	
інші фінансові інвестиції	1035	1,541	8,616	1,535	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	-	
Відстрочені податкові активи	1045	40,634	16,007	37,906	30(б)
Інші необоротні активи	1090	413,491	299,797	76,984	11
Усього за розділом I	1095	7,411,760	7,875,467	8,030,470	

Продовження додатка В

(продовження)

Актив	Код рядка	1 січня 2018 (перераховано)	31 грудня 2018 (перераховано)	31 грудня 2019	Примітки
1	2	3	4	5	6
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	11,937,249	13,381,046	13,963,772	12
Виробничі запаси	1101	4,088,985	4,607,626	4,739,945	
Незавершене виробництво	1102	7,456,844	8,523,929	8,619,932	
Готова продукція	1103	371,779	230,543	593,217	
Товари	1104	19,641	18,948	10,678	
Поточні біологічні активи	1110	87	106	13	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	3,074,753	1,319,210	1,073,317	13
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	599,287	993,013	669,172	14
з бюджетом	1135	270,757	271,532	170,958	
у тому числі з податку на прибуток	1136	24	119	5,345	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	490	310	219	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	232,925	239,295	134,522	13
Поточні фінансові інвестиції	1160	9,313	9,789	10,574	
Гроші та їх еквіваленти	1165	2,714,364	1,446,568	747,190	15
Готівка	1166	1,591	4,222	1,680	
Рахунки в банках	1167	2,710,700	1,441,662	744,932	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	5	
Інші оборотні активи	1190	1,716,076	2,115,755	2,087,911	16
Усього за розділом II	1195	20,555,301	19,776,624	18,857,653	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття					
Баланс	1200	338	288	4,623	
Баланс	1300	27,967,399	27,652,379	26,892,746	

Актив Звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2019-2020 рр.

		КОДИ		
		2021	01	01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство «Мотор Січ»	за ЄДРПОУ 14307794		
Територія	Шевченківський	за КОАТУУ 2310137500		
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КОПФГ 230		
Вид економічної діяльності	Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування	за КВЕД 30.30		
Середня кількість працівників	17238			
Адреса	пр. Моторобудівників, 15, м. Запоріжжя, Шевченківський, Запорізька область, 69068, Україна, телефон 0617204211			

Одиниця виміру: у тисячах гривень

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за Міжнародними стандартами фінансової звітності

v

**Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р. та 31 грудня 2019 р.**

Форма № 1-к

Код за ДКУД 1801007

Актив	Код рядка	1 січня 2019 (перераховано)	31 грудня 2019 (перераховано)	31 грудня 2020	Примітки
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	2 520	10 625	5 059	
первісна вартість	1001	9 471	19 658	18 904	
накопичена амортизація	1002	(6 951)	(9 033)	(13 845)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	923 902	1 024 183	1 142 440	
Основні засоби:	1010	6 553 584	6 826 960	6 460 757	Ошибка! Источник ссылки не найден. Ошибка! Источник ссылки не найден.
первісна вартість	1011	11 055 187	12 277 372	12 782 649	
знос	1012	(4 501 603)	(5 450 412)	(6 321 892)	
Інвестиційна нерухомість	1015	49 003	27 908	25 958	
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	60 141	39 922	40 100	
Знос інвестиційної нерухомості	1017	(11 138)	(12 014)	(14 142)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-	
Первісна вартість довгострокових	1021	-	-	-	

Продовження додатка Д

Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-	-	
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:					
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	22 038	24 429	21 604	
інші фінансові інвестиції	1035	8 616	1 535	16 326	

Консолідований баланс (звіт про фінансовий стан) слід читати разом з примітками, викладеними на сторінках **Ошибки!** Зкладка не определена. - 66, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

1

Публічне акціонерне товариство «МОТОР СІУ»
Консолідована фінансова звітність станом на та за роки, що закінчилися 31 грудня 2020 р. та 31 грудня 2019 р.
Консолідований баланс (звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2020 р. та 31 грудня 2019 р.
(продовження)

Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	-	
Відстрочені податкові активи	1045	16 007	37 906	26 846	Ошибки! Источник ссылки не найден.
Гудвіл	1050	-	-	-	
Інші необоротні активи	1090	299 797	75 986	26 323	Ошибки! Источник ссылки не найден.
Усього за розділом I	1095	7 875 467	8 029 532	7 725 313	

Актив	Код рядка	1 січня 2019 (перераховано)	31 грудня 2019 (перераховано)	31 грудня 2020	Примітки
1	2	3	4	5	6
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	13 380 986	13 960 255	13 649 208	Ошибки! Источник ссылки не найден.
Виробничі запаси	1101	4 607 566	4 739 438	4 790 676	
Незавершене виробництво	1102	8 523 929	8 616 922	8 438 410	

Продовження додатка Д

Готова продукція	1103	230 543	593 217	409 256	
Товари	1104	18 948	10 678	10 866	
Поточні біологічні активи	1110	106	13	6	
Векселі одержані	1120	-	-	-	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1 319 210	1 067 667	1 685 106	Ошибка! Источник ссылки не найден.
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130	993 013	669 172	653 580	Ошибка! Источник ссылки не найден.
з бюджетом	1135	271 532	170 958	130 801	
у тому числі з податку на прибуток	1136	119	5 345	30 927	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	310	219	516	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	239 295	133 826	383 683	Ошибка! Источник ссылки не найден.
Поточні фінансові інвестиції	1160	9 789	10 574	16 828	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 446 568	747 190	1 623 155	Ошибка! Источник ссылки

					не найден.
Готівка	1166	4 222	1 680	2 079	
Рахунки в банках	1167	1 441 662	744 932	1 620 371	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	5	2	
Інші оборотні активи	1190	2 115 755	2 087 911	2 282 400	Ошибка! Источник ссылки не найден.
Усього за розділом II	1195	19 776 564	18 847 790	20 425 285	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	288	4 623	219	
Баланс	1300	27 652 319	26 881 945	28 150 817	